

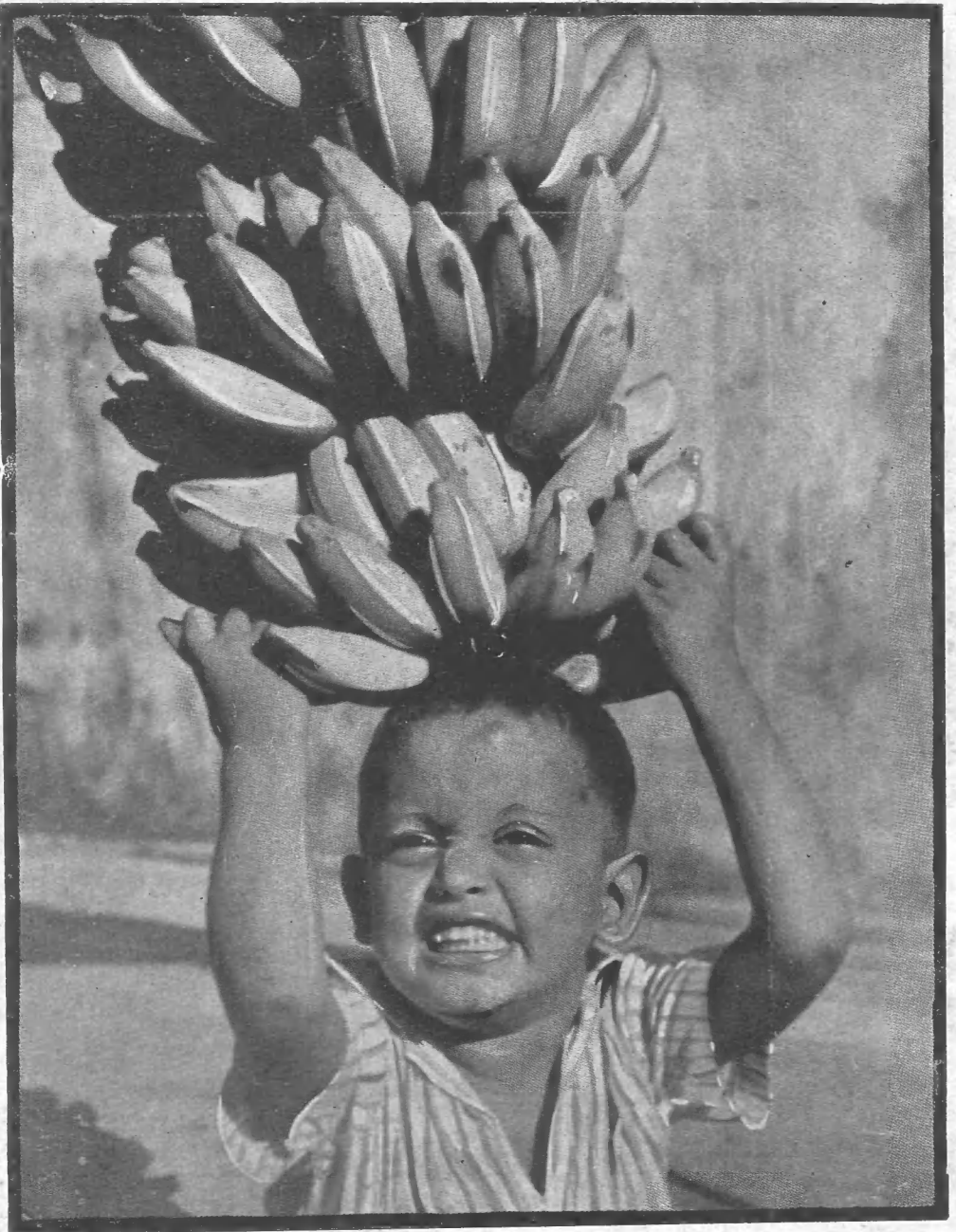
చందమామ

☆ పిల్లల మాస పత్రిక ☆

1ST JULY '47

6
as.

Chandamama July '47

Photo by N. Ramakrishna

ఇష్టమైనవిరువు ఎంతమోసినా కష్టమనిపించదు :

నెహ్రూ హోటల్స్

(మైకాఫీబార్)

11. మౌంటురోడ్ ♦♦ మద్రాసు.

రుచికరమైన పదార్థాలు

చురుకైన వర్ణన

‘గుప్త’ సంస్థయని గుర్తుంచుకొనండి.

ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్

ఇన్స్టారెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్, బొంబాయి.

[1913 లో స్థాపితం]

ప్రధాన కార్యాలయం :

‘ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్ బిల్డింగ్’, పోర్టు, బొంబాయి.

33 వంతుకూడాగా దేశీయతేస్తూ తాతీయొన్నతి పెంపొందిస్తూ ఉన్న ప్రముఖ బారరీయ ఫీమానంస్.

అతికంగా నుస్తిరమై, పాంపీదార్లతోనూ, ఏజంట్లతోనూ వ్యవహరించుటలో నంస్కారానికి పేరెన్నికగన్న వంస్.

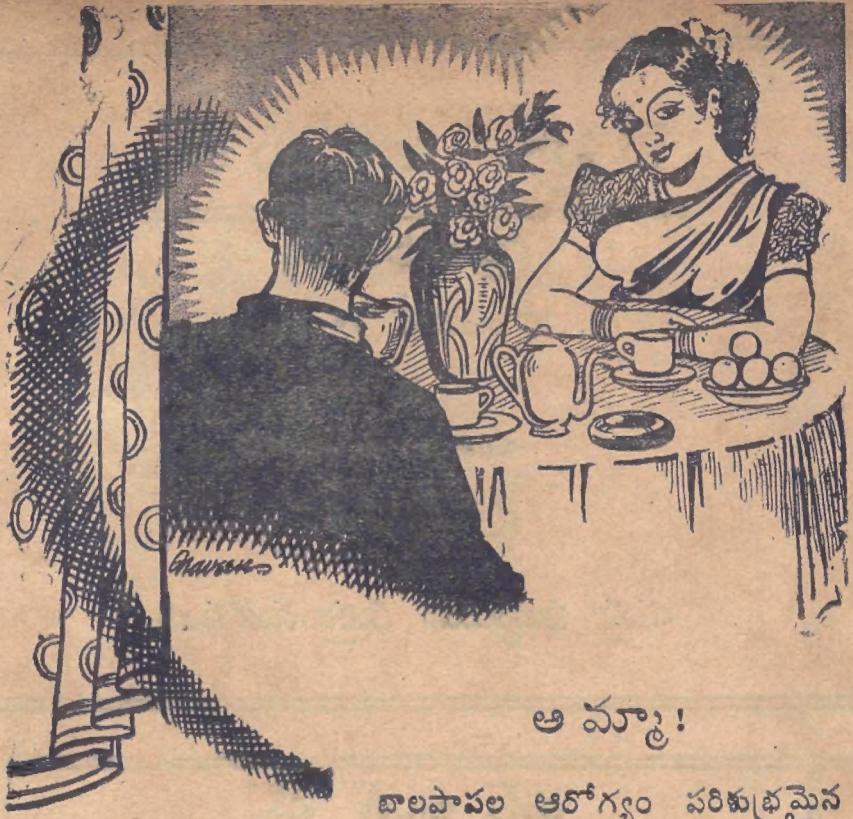
1944 లో జరిపిన అదనపువ్యాపారం కోటిరూపాయలు మించింది. చురుకైనటువంటిప్పి, పలుకుబడి కలిగినటువంటిప్పి వ్యక్తులు ఏజన్సీలకొఱకు దరఖాస్తులు పెట్టుకోవచ్చును.

శ్రీ జె. యస్. రెడ్డి వివరాంతు: శ్రీ ఎ. వెంకటరెడ్డి
(బాంచి నెక్రటరీ, ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ ఏజన్సీస్.

877. ఎన్ స్ ట్ నే డ్. ★ మోదుకూరు, వయా-పొన్నూర్.
మద్రాసు. గుంటూరు జిల్లా.

శ్రీ యస్. మల్లికార్జునరావు, అగ్గనైజింగ్ నెక్రటరీ, బెజవాడ.

అమ్మా!

బాలపాపల ఆరోగ్యం పరిశుభ్రమైన
భోజనము మీద ఆధారపడి వుంటుంది.
ఇండియా సిరామిక్స్ వారి పింగాణి
వస్తువులు అందముగావుండి, తినే
పదార్థములు పరిశుభ్రతగా వుంచుతయ్.
మీరు ఇవే నిత్యమూ వాడుక చెయ్యండి.

ఇండియా సిరామిక్స్ లిమిటెడ్
నెల్లూరు :: కాళహస్తి :: మద్రాసు

To be sure of your success in English

IN THE S. S. L. C. EXAMINATION OF—1948

BE SURE OF YOUR COPY

OF

Popular Notes & Text Examiner on The English Prose & Poetry

BY

N. PARAMASIVA AIYAR, B. A., L. T.

Reputed Head-Master and Author of S. S. L. C. English Notes

Rs. 2-8-0

Supplement your Knowledge by studying

TEST PAPERS IN ENGLISH I & II PAPER 1-0-0

(READY ON 1st SEPTEMBER 1947)

Along with the Notes & Examiner on The English Non-Detailed Texts

1. STORIES FROM TAGORE	0-8-0
2. NAGANATHAN AT SCHOOL	0-8-0
3. MADAME CURIE	0-8-0
4. EXPLORING THE FRONTIERS	0-8-0

Sole Distributors:

PALANIAPPA BROS.

TEPPAKULAM

::

TRICHINOPOLY

చ ద వ ం డి !

ఈ రచనలు

ఈ పేజీలలో

అహస్వినము	7
ఉదతపాటలు	8
నక్క బావ	10
తల్లిలేని పిల్లకూన	13
తెనాలి రామలింగం	16
పండుటాకుల పాట	18
బండరాముడు	20
కాకమ్మక్క కథ	25
కీలుగుఱ్ఱం	29
పొట్టి పిచిక కథ	37
రుద్రమ్మ	41
ఆడపిల్లల పాటలు	45
గాంధీ తాత	48
గీ ట్ల సు లు	50
చందమామ ఆత్మకథ	54

ఇంకా! ఇంకా!!

సంపాదన: చక్రపాణి

సంపుటి 1

1 జూలై 1947

సంచిక 1

తెలుగు పిల్లలారా !

మీకు ఊహ వచ్చినప్పటినుంచి నన్ను మీ చిట్టి చిట్టి చేతులతో 'చందమామ రావే, జాబిల్లి రావే', అని పిలుస్తూ ఉండేవాళ్ళు. మీరే కాదు; మీలాగా మీ అమ్మ, మీ నాన్న, మీ అవ్వ, మీ తాత, మీ ముత్తవ, మీ ముత్తాత, ఆయన తండ్రి, ఆయన తాత, అందరూ నన్ను 'మామా' అనే పిలిచేవాళ్ళు. నేను నవ్వేవాణ్ణి. నా నవ్వుచూస్తే మీకు ఎక్కడలేని సంతోషం. నన్ను తెచ్చిపెట్టమని అమ్మతో పోరు పెట్టేవాళ్ళు! చూశారూ? మీరేకాదు, శ్రీరాముడు కూడా వెనక ఇలాగే పోరుపెట్టాడు. అప్పుడు వాళ్ల అమ్మ కొసల్య ఏమిచేసిందనుకున్నారు? అద్దం

చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ

తెచ్చి యిచ్చింది! పాపం, అద్దంలో నా బొమ్మ
చూసి నేను వచ్చినని ఏడుపు మానాడు!
చూశారూ శ్రీరాముడు ఎంత అమాయకుడో!

అయితే నేను మీ ముత్తాతల, తాతల, తండ్రుల
కాలంలో రాలేకపోయాను. కాని ఇప్పుడు
వస్తున్నాను. మీకూ, మీ చెల్లెళ్లకూ, అక్కలకూ,
అన్నలకూ, తమ్ముళ్లకూ కనిపిస్తాను. క్రింద
భూలోకంలో, పైన ఆకాశంలో నేను చూసిన
ఎంతలు, విడ్డూరాలు అన్నీ చెప్పతాను. నాకు
తెలిసిన కథలు, శాస్త్రాలు, పాటలు, పదాలు,
గమ్యుత్తులు, అన్నీ మీకు వినిపిస్తాను. ఇదుగో
ఇప్పుడు కొన్ని చెప్పుతున్నాను. ఇప్పటికివి
చాలుకదా? చాలకపోతే నాకు చెప్పండి. వచ్చే
నెల వాటి అన్నిటితో మీ దగ్గరికి వస్తాను.

మీ

చందమామ.

ఆ హ్యో న ము.

చందమామా రావే, జొబిల్లి రావే
రైతెక్కి రావే, రప్పాకదలు తేవే
ఇంజనెక్కి రావే, ఇంగ్లీషుకదలు తేవే
బస్సెక్కి రావే, బాంగ్లా కదలు తేవే
కారెక్కి రావే, కాంప్రేడ్ కదలు తేవే
హరన్ ఊత్తూ రావే, అకలికదలు తేవే
కొండెక్కి రావే, కోటివేలు తేవే
ఒలిచిన చోకలేట్లు ఒళ్లో పెట్టుకొని
కరిగిన ఐస్ క్రీం చేత్తో పట్టుకొని
అలా అలా అలా వచ్చి, మా
తెలుగుపిల్లల తివి నోట్లో పోసిపోవే.

చలం; దీక్షితులు

సీత

ఏరోప్లేన్ తెచ్చావా, ఉడతా, ఉడతా, నే
యూరోపు వెళ్లాలి ఉడతా, ఉడతా!

ఉడత

హోరుగాలి కొట్టొచ్చు,
కారుమబ్బు పట్టొచ్చు,
ఏరోప్లేను తేలేను సీతా, సీతా, నే
యూరోపు రాలేను సీతా, సీతా!

సీత

స్టీమరేనా తెచ్చావా, ఉడతా, ఉడతా, నే
సిమ కెళ్లి రావాలి, ఉడతా, ఉడతా!

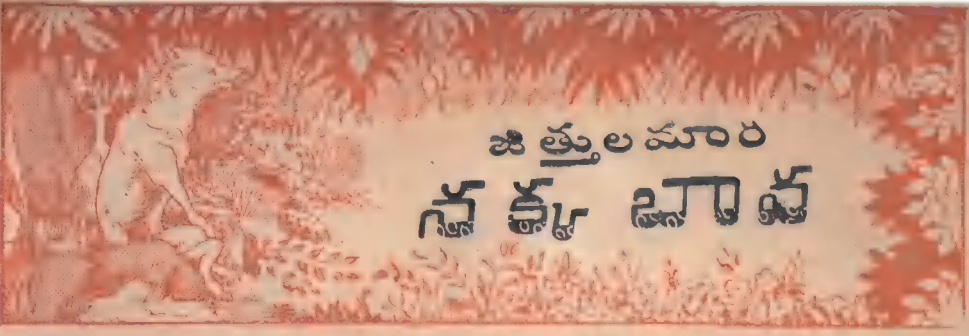
ఉడత

ఏ తుపాను వస్తుందో!
ఏ కెరటం లేస్తుందో!
స్టీమరేనా తేలేను సీతా, సీతా! నే
సిమకేనా రాలేను సీతా, సీతా!

జిత్తుల మారి న్న క్క బావ

అనగా అనగా ఒక అడివిలో ఒక
నక్క ఉండేది. అది చాలా జిత్తుల
మారిది. అది ఎక్కడినించి వచ్చిందో,
ఎప్పుడు వచ్చిందో ఎవరికి తెలియదు.
దానితరహా అంతా చిత్రంగా ఉండేది.
అందుకని మిగతా నక్కలన్నీ “నువు
మా కులముదానివేకాదు పొ” మ్మన్నవి.
దానితో మాట్లాడటంకూడా మానిపేసినై.

ఇక నక్క ఏమిచేస్తుంది: అక్కడ
తన ఆటలు సాగకపోయేవరకు అడివికి
దగ్గరగా ఉన్న ఊరు పోయి అక్కడ
మంగలివానితో స్నేహం చేసుకున్నది.
పాపం, ఆ మంగలి చాలా మంచివాడు.
అతనికి ఈ నక్క సంగతి
తెలియదు. పైగా నక్క
చాలా పెద్దమనిషిలాగా
తీయ్యతీయ్యగా మాట్లాడేది.
అది నిజమని మంగలి
నమ్మాడు.

వాళ్లిద్దరికీ మంచిస్నేహం కలిసింది.
ఒకనాడు నక్క మంగలితో అన్నది
కదా— “మంగలి మామా, మంగలి
మామా! మనం పళ్లతోట వేసుకుంటే
ఎట్లా ఉంటుంది? మనం తిన్నన్ని
తినవచ్చు, మిగతావి అమ్ముకుని పొది
నిండా డబ్బులు పోసుకోవచ్చు.”

పాపం మంగలికి ఈ మాటలు
వినేవరకు నోరు వూరింది. మామిడి
మొక్కలు, సపోటామొక్కలు, అరిటి
మొక్కలూ తెచ్చి తోటవేశాడు. అక్క
డక్కడా గుమ్మడిపాదులూ, దోసపాదు
లూ పెట్టాడు. తనూ పెళ్లామూ కలిసి
పాదులుచేసి, నీళ్ళు తెచ్చి,
చెట్లకు పోసేవాళ్ళు. నక్క
పైన కర్రపెత్తనం చేస్తూ
కావిలి కాస్తున్నాననేది.
కొన్నాళ్లకు తోట
కాపుకు వచ్చింది. నక్క

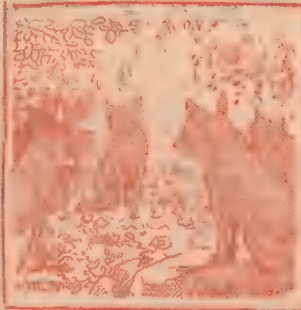
రాత్రంతా మేలుకుని కడుపు ఉబ్బేదాకా, పళ్ళు కాయలు మెక్కేది. ఒక్కపండు కాయ కనపడనిచ్చేది కాదు.

ఒకనాడు మంగలి "నక్కబావా, నక్క బావా! తోటలో కాయలేమైనా ఉన్నాయా?" అని అడిగాడు. "ఇప్పుడెక్కడివి? వానాకాలం వస్తేగా దొరికేదీ?" అన్నది నక్క. పాపం, మంగలి నమ్మాడు. వానాకాలం వచ్చినాక అడిగాడు. "వానాకాలంలో ఎక్కడన్నా కాయలు ఉంటాయా? చలికాలం రావాలి!" అన్నది. చలికాలం వచ్చినాక అడిగితే, "పిచ్చివాడా! చలికాలంలో కాయలు దొరుకుతాయా, పండెలు ఉంటాయి. ఎండాకాలంలో అడుగు," అని ఇట్లా ఏదో ఒకసాకు చెప్పుతూ మంగలిని ఒక్క కాయ తిన నివ్వలేదు. ఇంతలో ఎండా కాలం వచ్చింది. కాయలు కాచినై. నక్క ఒకనాటి రాత్రి అడినికిపోయి మిగతా

నక్కలతో చుట్టరికం కలుపుకోవాలని వాటినన్నిటినీ విందుకు పిలిచింది. అవి వచ్చి, పొట్ట పట్టినన్ని తిని, మిగతావి తుంచి, కారికి, మట్టిలో పారవేసిపోయి చక్కా పండుకొన్నవి.

పాపం, మర్నాడు పొద్దున మంగలి వచ్చి తోట చూసుకుంటే కళ్ళవెంబడి నీళ్ళు వచ్చినై. చెట్టుని ఒక్క కాయ లేదు. ఒక్కమూలనుమాత్రం గుమ్మడి పాదుకు ఒక గుమ్మడికాయ ఉంది. అదీ ఆకులు కమ్మిఉండటం మూలాన కనపడటంలేదు. నక్కచేసిన మోసానికి దాన్ని దండించాలనుకున్నాడు మంగలి. ఇంతోకి పోయి పొదిలోనుంచి మంగలి కత్తులు తీసి బాగా సానపట్టి గుమ్మడి కాయకి చుట్టూ కట్టాడు. ఆ కత్తులు కనపడకుండా ఆకులు అడ్డం పెట్టి, ఇంతోకి పోయి హాయిగా నిద్రపోయాడు.

మృన్నాడురాత్రి తీరిగ్గా నక్క వచ్చింది.

దానికి బాగా ఆకలి వేస్తున్నది.

తోటలో కాయలన్నీ తోటినక్కలు

అదివరకే పాడుచేసినై. తోట అంతా

గాలించటం మొదలుపెట్టింది. ఆఖరికి

ఆ గుమ్మడికాయ కనపడింది. అది అతి

ఆశతో ఒక్కమాటుగా గుమ్మడికాయ

మీద దూకింది. ఇంకేం, దానివొళ్లంతా

తెగింది. నెత్తురు కారటం మొదలు

పెట్టింది. వొళ్లంతా మంటలు. ఏడ్చు

కుంటూ, కాళ్ళీడ్చుకుంటూ పోయి ఒక

రాతిమీద కూర్చున్నది. చాలాసేపటిదాకా

నెత్తురు కారిపోతూనే ఉన్నది. ఇక

ఇలాంటి తప్పుడుపని చెయ్యకూడదని

మనసులోకున్నది. మంగలిని దొంగ

ముండా కొడుకని తిట్టింది. ఎన్నితిట్టినా,

ఎవరిని తిట్టినా దానినొప్పి తగ్గుతుందా?

నెత్తురు కారకుండా ఉంటుందా? నెత్తురు

కారటం ఆగినతర్వాత బయలుదేరుదా

మనుకున్నది. కాని ఆ నెత్తురు ఎండి

గడ్డకట్టి అందులో ఇరుక్కుపోయింది.

అందులోంచి కదలాలేదు, మెదలాలేదు.

నక్కకి మంగలిమీద భలేకోపం వచ్చింది.

"నన్ను ఇందుట్లోనించి బయటికిరానియ్యి

వీడిపని పట్టకపోతే!" అని శపథం

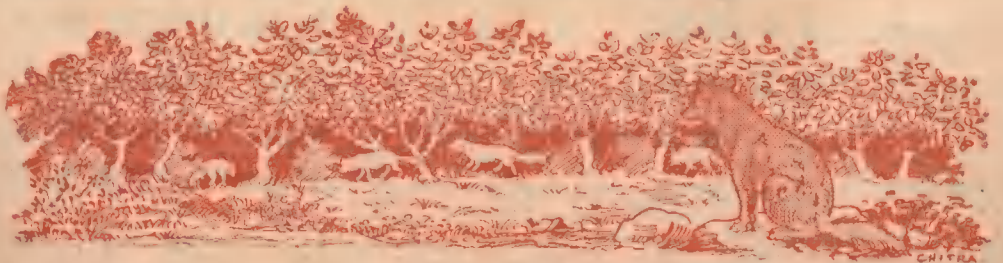
చేసింది.

పాపం! ముందు ఇది బయటపడితే

కదా మంగలిపని పట్టటానికి. అబ్బాయి

లూ, మనంకూడా చూద్దాము, నక్క

వాడిపని ఎట్లా పట్టుతుందో!

తల్లి లేని పిల్లి కూన

అనగా అనగా ఒక ఊరు. ఆ ఊరి
బైట వాములదాడ్లో ఒకపిల్లి ఉండేది.
దానికో బుల్లి పిల్లికూన పుట్టింది.
పాపం! పిల్లికూనని కన్నవెంటనే
దాని తల్లి చచ్చిపోయింది. తల్లి లేని
పిల్లికూనకి పిల్లిభాష తెలియనేలేదు.

పిల్లికూనకి ఆకలివేసింది. పాలు
కావాలి. కాని, ఎలా అడగాలో తెలియ
లేదు దానికి.

పాపం, ఆకలితో ఆవు రావురు
మంటూ పిల్లికూన వీధిలో పడింది.
ఏడుస్తూ నడుస్తోంది. దారిలో దానికొక
కుక్కపిల్ల కనబడింది. పిల్లికూనని
కుక్కపిల్ల అడిగిందిగదా:

‘పిల్లికూనా పిల్లికూనా

గళ్లగళ్ల పిల్లికూనా

కళ్లనీళ్లు ఎందుకమ్మా?’

ఏడుస్తూనే అంది పిల్లికూన:

‘కుక్కపిల్లా! కుక్కపిల్లా!

ఒక్కనంగతి చెప్పగలవా?

ఆకలేస్తే పాలకోసం

అమ్మనేమని అడుగుతావ్?’

కుక్కపిల్ల అంది:

‘భాభామని అరుస్తాను

పసందైన కుక్కభాష

పాలు నీకుకావాలా

భాభామని అరిచిచూడు.’

పిల్లకూన అంది :

‘భౌభౌమని అరవలేను
బాగులేదు కుక్కభాష
మాతృభాషతప్ప నాకు
మరోభాష వద్దు వద్దు.’

అని పిల్లకూన అక్కుణ్ణించి వెళ్లిపో
యింది. దారిలో కోడెదూడ కనబడింది.
అడిగితే, అంభా అని అరవమంది. పిల్ల
కూనకి ఆ భాషా నచ్చలేదు. కాకిపిల్ల
కనబడింది. కాకా అని అరవమంది. అని అడిగింది.

కప్పపిల్ల కనబడింది. బెకబెకమని
పిలవమంది. మేకపిల్ల కనబడింది.
మేమే అని అడగమంది.

పిల్లకూన ఏడుస్తూ వెళ్లిపోయింది.
ఈ భాషలేవీ నాకు వద్దనుకుంది.

అఖరికి ఒక పెద్దపిల్ల కనబడింది.
ఏడుస్తున్న పిల్లకూనని బుజ్జగించి,

‘పిల్లకూనా, పిల్లకూనా
ఎందుకమ్మా ఏడుస్తావ్?’

అని అడిగింది.

‘ఆకలేస్తే పాలకోసం
అమ్మ నేమని అడుగుతావ్’
అని అడిగింది పిల్లికూన.

“మ్యావ్ మ్యావ్ మ్యావ్ మ్యావ్”
అని బోదించింది పెద్దపిల్లి.

పిల్లికూనకి తల్లిభాష దొరికింది.
మ్యావు మ్యావు మని పాడుకుంటూ
ఒక ఇంట్లోకి వెళ్లింది. ఆ ఇంట్లో
శారద అనే అమ్మాయి ఉంది. “మ్యావు
మ్యావు” అంది, తల్లిలేని పిల్లికూన.
శారద దానిభాష తెలుసుకుంది.

“ఓహో! ఆకలేస్తోందా పిల్లికూనా,
పాలు తెస్తాను తాగు” అని శారద ఒక
వశ్లేనిండా పాలుపోసి తెచ్చింది. పిల్లి
కూన సంతోషంతో పాలన్నీ తాగింది.
తరవాత పిల్లికూనా, శారదా చాలాసేపు
ఆడుకున్నారు. ఆఖరికి అలసిపోయి
శారద నిద్రపోయింది. పిల్లికూనకూడా
ఒకమూల హాయిగా నిద్రపోయింది.

ఇక కథ కంచికీ, మనం ఇంటికీ.

తెనాలి రామలింగం

తెనాలి రామలింగం పేరు తెలియని పిల్లలు ఉండరు. అతని కాపేరు ఎలా వచ్చిందనుకున్నారు? తెనాలిలో పుట్టాడు కనుక తెనాలి రామలింగ మయ్యాడు. ఆ రోజుల్లో తెనాలి చిన్న ఊరు.

చిన్నప్పటినుంచి రామలింగం వట్టి చిలిపివాడు. ప్రతివాళ్లనీ పేర్లు పెట్టే వాడు. అతనికి నదురు బెదురు ఏకోశానా ఉండేది కాదు. తనకు నచ్చనిదాన్ని వెక్కిరించటంలో మొనగాడు.

ఒక రోజున రామలింగం వీధిలో ఆడుకొంటూవున్నాడు. ఒక యోగి ఆ దారిని పోతూ అతన్ని చూచాడు. రామలింగం రూపురేఖల్లోనూ, అతని మాటల్లోనూ యోగికి తెలివితేటలు కనిపించాయి. వెంటనే ఆయన రామలింగాన్ని దగ్గరకు పిలిచి శక్తి మంత్రం ఉపదేశించి యిలా చెప్పాడు:

“నాయనా! ఈ మంత్రం వెయ్యిసార్లు కాళికాదేవి గుడిలో జపిస్తే, దేవి నీకు ప్రత్యక్ష మౌతుంది. వెయ్యి తలలతో కనిపిస్తుంది. నీవు భయపడగూడదు. అప్పుడు దేవి మెచ్చి నీవు కోరుకొన్న వరం ఇస్తుంది,” అని చెప్పి యోగి వెళ్లి పోయాడు.

ఒక మంచిరోజు వచ్చిందాకా ఆగి, ఆ నాటి అర్ధరాత్రిపూట రామలింగం ఒంటరిగా కాళికాదేవి గుడికి వెళ్లి యోగి చెప్పిన మంత్రం వెయ్యిసార్లు జపించాడు. కాళికాదేవి వెంటనే వేయి తలలతో ప్రత్యక్షమైంది. రామలింగం భయపడలేదు. అతనికి ఏమితోచిందో ఏమో ఫక్కున నవ్వాడు.

దేవి రామలింగాన్ని “ఎందుకు అబ్బాయీ, నవ్వుతా?” వని అడిగింది.

“మీరు కోపగించుకోమంటే మనవి చేసుకొంటాను,” అన్నాడు జంకు గొంకూ లేకుండా రామలింగం.

దేవి సరేనన్నది. రామలింగం
అప్పుడు చెప్పాడు:—

“అమ్మా! మాకు ఒకటే ముక్తు, కాని
రెండుచేతులున్నాయి. ఎప్పుడన్నా జలుబు
చేస్తే ఈ ఒకముక్కు చీదుకోటానికే
రెండుచేతులు చాలటంలేదు. ఇక మీకా
వెయ్యితలలు. కర్మంజాలక జలుబుచేస్తే
ఆ వెయ్యిముక్కులు చీదుకోటానికి ఈ
రెండుచేతులు ఎలా చాలుతాయో అని
నవ్వు వచ్చింది.”

దేవికూడా అతనిమాటకు నవ్వి—
“నాయనా, నన్నుచూచి నవ్వినవాడివి
ఇక నువ్వు ఎవరిని చూచి నవ్వు
గనుక. నీవు తప్పకుండా వికటకవి
వవుతావు,” అంది.

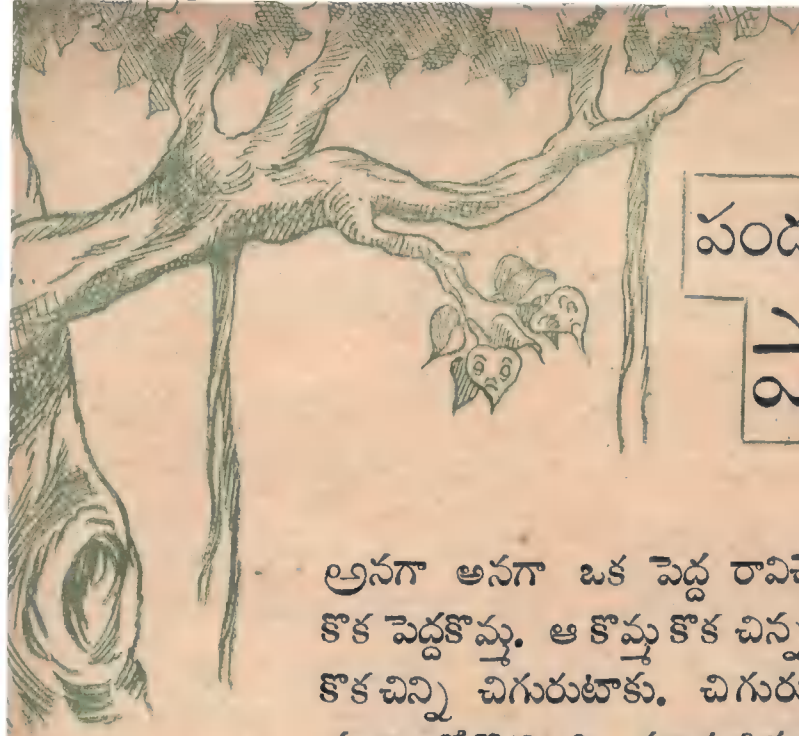
రామలింగం నమస్కరించి “తల్లీ
ఎటుతిప్పి చదివినా చెడనిమాట వరంగా
ఇచ్చావు. ఇంతకంటే నాకు ఏమికావాలి,”
అన్నాడు.

కాళిక అతని తెలివితేటలకు మెచ్చు
కొన్నది. ‘వికటకవి’ అనే మాట ఎటు
తిప్పిచదివినా మారేది ఏమి ఉంది? దేవి
సంతోషించి మరొక వరంకూడా అతనికి
ఇచ్చింది. “నీవు రాజాస్థానంలో విదూష
కుడ వవుతావు. అంతే కాదు. నీలాగా
పద్యం కూర్చటం మరొకరికి చేతకాదు.”
అని ఆశీర్వాదించింది.

రామలింగం వికటకవిగా ప్రసిద్ధి
కెక్కాడు. అయిన పేరుతో ఎన్నో హాస్య
కథలు ఉన్నాయి. ఇవికాక వీరు రెండు
మహాకావ్యాలు వ్రాశాడు. ఉద్భటారాధ్య
చరిత్ర ఒకటి. పాం
దురంగ మాహా
త్యం రెండూ.

పెద్దవాళ్లయి
నాక మీరు వాటిని
చదువుతారు కదూ.

పండుటాకుల

పాట

అనగా అనగా ఒక పెద్ద రావిచెట్టు. ఆ చెట్టు కొక పెద్దకొమ్మ. ఆ కొమ్మ కొక చిన్న రెమ్మ. ఆ రెమ్మ కొక చిన్ని చిగురుటాకు. చిగురుటాకును గాలి చల్లగా జోకొట్టింది. సూర్యకిరణాలు వెచ్చగా మేలుకొలిపాయి. ఆనందంతో ఉబ్బిపోయింది, చిగురుటాకు.

ఇంతలో ఒకపాట సన్నగా వినిపించింది. ఈ పాట చుట్టుపట్టు చెట్లుమీదినుంచి సన్న సన్నగావచ్చింది. ఈ పాటను పండుటాకులు విన్నాయి. అవికూడా పాట అందుకున్నాయి. రావిచెట్టుమీది పండుటాకులన్నీ పాడసాగాయి.

చిగురుటాకు ఈపాట విన్నది. ఈ పాట ఏమిటో దానికి అర్థం కాలేదు. 'పండుటాకులు రాలే వేళయింది' అని చెప్పింది పక్ష ఆకు.

రాలి కిందపడటంలో ఆనందం ఉండి ఉండాలి అనుకున్నది చిగురుటాకు. రాలి కిందపడే భాగ్యం తనకు లేదే అని విచారించింది చిగురుటాకు.

అంతలోనే అది కూడా పాట పాడసాగింది.

చిగురుటాకు తన విచారాన్ని రెమ్మకు చెప్పింది. రెమ్మ మండకు చెప్పింది. మండ కొమ్మకు చెప్పింది. కొమ్మ బోదెకు చెప్పింది. బోదె తల్లిచెట్టుకు చెప్పింది.

తల్లిచెట్టు బోదెతో చిగురుటాకుకు ఈవిధంగా కబురుచేసింది:

“చిగురుటాకును విచారించవద్దను. నన్నే అంటిపెట్టుకుని ఉండమను. నేనిచ్చే ఆహారం ఆరగించమను. ఎండలో చలి కాచు కోమను. గాలిలో ఆడుకోమను. పండుటాకుల పాటపాడే సమయం దానంతట అదే వస్తుంది. అప్పటిదాకా ఆగమను.”

ఈమాట బోదె కొమ్మకు చెప్పింది. కొమ్మ మండకు చెప్పింది. మండ రెమ్మకు చెప్పింది. రెమ్మ చిగురుటాకుకు చెప్పింది.

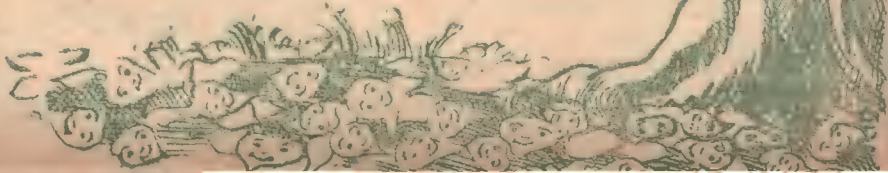
“అమ్మ చెప్పినట్టే చేస్తానులే,” అన్నది చిగురుటాకు.

అది తల్లినే అంటిపెట్టుకున్నది. ఎంతో ఆహారం తీసుకున్నది. ఎండలో చలి కాచుకున్నది. గాలిలో ఆడుకున్నది. పెరిగి పెద్దదై ముదురు ఆకుపచ్చ రంగుకు తిరిగింది. క్రమంగా దానిరంగు తేలిక ఆకుపచ్చగా మారింది. తరవాత పసుపు పచ్చగా అయింది.

మళ్ళీ పండుటాకులపాట వినిపించింది. పండిన ఈ ఆకు కూడా ఆపాట విన్నది. మిగిలిన పండుటాకులతోపాటు పాడ నారంభించింది. పాట తెచ్చిన గాలి మెల్లిగా పండుటాకును చెట్టునుంచి వేరుచేసింది.

పండుటాకు మెల్లిగా గాలిలో తేలుతూ క్రింద పడిపోయింది.

క్రింద అనేకమైన పండుటాకు లున్నాయి. వాటిమధ్య పడి పండుటాకుకూడా వాటిలాగే దీర్ఘనిద్ర పోయింది.

బండ రాముడు

మా దా మ ణి

ఎంతో ముచ్చటపడి మా అమ్మా నాన్నా నాకు శ్రీరామచంద్రమూర్తి వారిపేరు పెట్టుకున్నారు. పేరుపెట్టారే కాని అంతపొడుగుపెట్టి పిలవటానికి వాళ్లకే ఓపిక లేకపోయింది. అదీకాక నావంటి చిన్నిబుర్రగలవాడికి ఇంతపెద్ద పేరుదేనికి? అందుచేత నాపేరు కుదించి 'రాముడు' అన్నారు. ఐతే, ఊళ్లోవాళ్లు ఈ పేరుకు ముందు రకరకాల తోకలు తగిలించారు. విష్ణుమూర్తికి వేయినామా

లుంటే నాకు రెండువేలున్నాయి—బండ రాముడు, మొద్దురాముడు, రాబ్బిప్ప రాముడు, తిక్కరాముడు, మట్టిబుర్ర రాముడు, అడ్డతలరాముడు, పిచ్చి రాముడు, వెర్రిరాముడు, మన్నుతిన్న రాముడు, నిద్రమొహంరాముడు, దున్న పోతు రాముడు.... ఇలా ఎన్నో. మీకు కూడా వీదన్నా మంచిపేరు దొరికితే దానితో నన్ను పిలిచుకోండి. నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. కాని నాకుమాత్రం ఈ పేర్లన్నిటిలోకీ బండిరాముడనే పేరు బాగుండేది. ఆ పేరుతోనే జాస్తిగా నన్ను పిలిచేవాళ్లు.

మా అమ్మ నన్ను, "రా....ము.... ....లూ!" అని చాలా పొడూగ్గా పిలిచేది. మా నాన్నమటుకు నన్ను రకరకాలుగా పిలిచేవాడు. ఆయన ఒకసారి పలికి నట్టు మరొకసారి పలికేవాడుకాదు.

నాపేరుతో మానాన్న నవరసాలూ
ఒప్పించేవాడు.

ఒక దసరా పండగనాడు నాకు
అక్షరాభ్యాసం చేశారు. ఆ ముహూర్త
బలిమిపమోకాని నేను ఎప్పుడు పుస్తకం
పట్టుకున్నా, అది నాచేతిలో తలకిందు
గానే ఉండేది. “పుస్తకం సరిగా పట్టు
కోరా, పశువా” అని మానాన్న మొట్టిన
మొట్టికాయలూ, తిట్టినతిట్లూ, పెట్టిన
తొడపాశాలూ ఇన్నన్నికావు.

“మొద్దు వెధవ! వెయ్యి పురాణాలు
వేసినా వీడికి చదువురాదు. వెనకజన్మ
లో వీడు ఏ గాడిదో అయిఉండాలి.”
అని చెప్పేశాడుమానాన్న, విసుగుపట్టి.

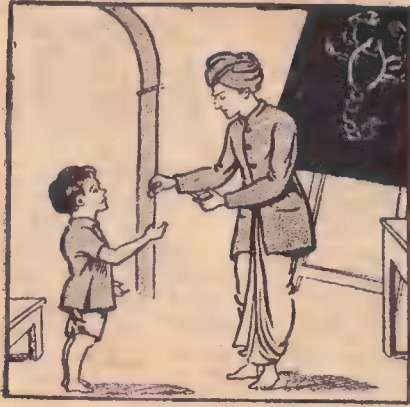
అక్షరాభ్యాసం అయిన నాటినుంచీ
నేను ఒక్క విద్యమాత్రం బాగానేర్చా.
అదేమిటంటే దెబ్బలుతినటం. తోటి
వాళ్లంతా నన్నే కొట్టేవాళ్లు; ఇరుగు
పొరుగువాళ్లుకూడా, తమపిల్లలకు తగల
వలసిన దెబ్బలు నాకే తగిలించేవాళ్లు;
పైగా మాయంటికివచ్చి, “మీ రాము
డిట్లా చేశాడు, అట్లా చేశాడు” అని
ఘోషించేవాళ్లు. మానాన్న నన్ను

చావకొట్టేవాడు; ఇక మా అమ్మకూడా
నాలాంటి గాడిదను కని, ఊళ్లోవాళ్ల చేత
మానాన్నచేతా దెబ్బలుపడటానికి వప్ప
చెప్పినందుకు, కోపంవచ్చి నన్నే కొట్టేది.
దీనికితోడు మానాన్నదగ్గర నేను ఎనిమిది
నెలలపాటు చదువుకున్నాను. అయిదు
బళ్లూ నాకు వచ్చేలోగా ఎన్నిదెబ్బలు
తనిఉంటానో మీరే ఊహించుకోండి.
ఇలా దెబ్బలు తినడంవల్ల నావొల్లు
బండబారి పోయింది. అందుకనేనేమో
నాకు బండరాముడు అంటే ఇష్టం.

చిన్నతనంలోనాకు తెలివిగలవనులు
చెయ్యాలని ఉండేది. మంచిపనులూ
చెయ్యాలని ఉండేది. దెబ్బలు తినటం
అలవాటయినకొద్దీ ఈ ఉద్దేశం అడు

చందమామ పులిసెడిది

గంటింది. దెబ్బలభయం మూలకంగా ఏపనిచెయ్యాలన్నా భయమే. అదీకాక ఏపనిచేసినా దెబ్బలే తగులుతున్నప్పుడు మంచిపనులేవో, చెడ్డపనులేవో తెలుసుకోవటం ఎలా? అందుచేత నాకు మంచి చెడూ తెలుసుకునే శక్తి పోయింది. నేను సాధువునయాను. నా మైత్తతనం చూసి కొందరు నన్ను మొద్దురాముడనేవాళ్లు.

ఇంక నాకు పెద్దచదువులు చెప్పటం మానాన్నవల్లకాలేదు. అందుచేత నన్ను ఒకబడిలో వేశారు.

నన్ను ఒకటోక్లాసులో చేర్చుకున్నారు. మాక్లాసులోకల్లా నేనే పొడుగు. వయసులోకూడా నేనే అందరికన్నా పెద్ద. అందుచేత మిగిలినవాళ్లకెవరికీ తెలియని

విద్య ఒకటి నాకు తెలుసు. అదేమిటంటే, చచ్చినా నోరు విప్పకపోవటం. నన్ను కొట్టినప్పుడల్లా పెద్దవాళ్లు, “నోరు మూసుకో, వెధవా! నోరుమూసుకో!” అనేవాళ్లు.

వాళ్ళ ఉద్దేశం నేను పైకి ఏడవరాదనో, మాట్లాడరాదనో నాకు తెలియదు. నేనుమాత్రం నోరు మూసుకోవటం నేర్చుకున్నా.

ఒకరోజు సాయంకాలం, క్లాసులో మా మేష్టారు పిల్లకాయల్ని, “ఏం కథ చెప్పమన్నారు?” అని అడిగారు. పిల్లకాయలెవరూ మాట్లాడలేదు. నా పక్కన ఉన్న పిల్లవాడు నా చెవిలో, “మాయలేడి కథ చెప్పమని అడుగు”, అని రహస్యంగా ఊహాడు. “మేష్టారూ, మాయలేడి కథ చెప్పండి,” అన్నాను. ఎందుకోగాని పిల్లకాయలంతా గొల్లిన నవ్వారు.

మేష్టారికళ్లు చింతనిప్పులల్లే అయి. ఆయనపళ్లు పటపటా కొరుకుతూ అంబి శక్తికి మల్లే ఒక్కొక్క అడుగే వేసుకుంటూ, చేతిలో బెత్తం ఊపుతూ,

“కోతివెధవా, పుండాభోర్, బద్మాష్”

అని తిడుతూ నామీదికివచ్చాడు. ఎన్ని దెబ్బలు తిన్నానో నేను లెక్క పెట్టలేదు. ఆ దెబ్బలతో ఆయనకోపం తీరిందో లేదో తెలియదు. అసలాయన నన్నెందుకు కొట్టిందీ, నేనేం తప్పుచేసిందీకూడా నే నెరగను. వాచిన కళ్లతో, బూరెలాగా పొంగిన వీపుతో ఇంటికి వెళ్లేటప్పుడు మా క్లాసు పిల్లకాయ ఒకడు నాతో చెప్పాడు: మేష్టారిపేరు రమణయ్యట; ఆయన చకచక ఎవ్వరికీ అందకుండా నడుస్తాడట. అందుచేత ఆయనకు మాయలేడి అని పేరుపెట్టారట. అందు కనేనట ఆ పేరంటే ఆయనకు కోపం.

మర్నాడు నాకు బడికిపోటానికి బుద్ధి పుట్టలేదు. కానిమానాన్న మొట్టికాయల కంటే పంతులుగారి బెత్తమే నయమని వెళ్లాను. మేష్టారు నిన్న అనవసరంగా నన్ను కొట్టినందుకు ఇవాళ చాలాబాగా చూశారు. ఇవాళ మేష్టారికి డ్రాయింగు బొమ్మ వెయ్య బుద్ధయింది. చాక్ పీసు తీసుకుని తేలుబొమ్మ వేస్తూండగా ఆయనకు పొడుంపీల్చవలసిన అవసరం

వచ్చింది. రొండినుండి పొడుండబ్బి తీసిచూస్తే అందులో పొడుములేదు.

ఆయన నాకేసిచూసి, నవ్వి, ఎంతో అపేక్షగా, “ఒరే, నాయనా, రాఘుడూ, ఇలారా”, అన్నాడు. నాకు చెమటలు పోశాయి. కాళ్లు వణుకుతూ ఆయన దగ్గరికి వెళ్లా. “ఒరే, అబ్బాయీ. ఈ పక్కదుకాణానికి వెళ్లి ఒక అర్థణా నస్యం వేయించుకు రాగలవా?” అన్నాడు. “వేయించుకు వస్తానండీ. నాకు దుకాణాలకు వెళ్లటం అలవాటే. మా వీధిలో వాళ్లందరికీ సరుకులు నేనే తెచ్చిపెడతాను. ఇవ్వండి,” అన్నాను ఉత్సాహంతో. ఆయనదగ్గర పొడుము డబ్బితోపాటు రెండు కాన్లు తీసుకుని బయటికి పరుగెత్తాను.

చందమామ చిత్రాలనుండి

దుకాణంవాడికి పొడుముడబ్బీ, డబ్బులూ ఇచ్చి, పక్కనే గారడీ జరుగుతుంటే తొంగిచూశా. గారడీవాడు తురకంలో ఏదో చెబుతున్నాడు. వాడితో ఇంకొకడు పాడుతూ దోలు కొడుతున్నాడు. “ఓ అబ్బాయిలూ, మీలో ధైర్యంగలవా డెవడైనా ఇట్లా రండి”, అని గారడీవాడు పిలిచాడు. ఎవరూ రాలేదు. గారడీవాడికళ్లు నామీద పడ్డాయి. నామనసు ఊగింది పోవాలని. కాని మేష్టారిపొడుముడబ్బీ, బెత్తమూజ్జాపకం వచ్చి, గబగబా దుకాణం దగ్గరికిపోయి అక్కడఉన్న డబ్బీ తీసుకుని బడికి పరుగెత్తా. డబ్బీ మేష్టారి బల్లమీద పెట్టి వచ్చి మళ్ళీ నాచోటలో కూర్చున్నా.

మేష్టారు తేలుబొమ్మవేసి బల్లదగ్గరికివచ్చి చూసుకునేసరికి బల్ల మీద నిప్పుపెట్టె ఉంది. ఇదేమిటని దాన్ని తెరిచిచూసేసరికి అందులోనుంచి ఒక తేలుపిల్ల బయటికి వచ్చింది. “రాముడు మేష్టారికి తేలుపిల్ల బహుమానం తెచ్చాడు”, అని క్లాసులో పిల్లకాయలు అరిచారు. నావీపు చెడింది అనుకున్నా.

“పొడుమేదిరా, రాముడూ?” అని అయ్యవారడిగాడు. అప్పుడు నాకు తెలిసింది, నేను పొడుముడబ్బీకి మారుగా ఎవరో అల్లరి పిల్లకాయపెట్టిన నిప్పు పెట్టె తెచ్చానని.

“ఇప్పుడేవెళ్లి క్షణంలో తెస్తానండీ”, అంటూ మళ్ళీ దుకాణానికి దొడుతీశా.

నాస్థితి కనిపెట్టి దుకాణదారు నన్ను చాలా సేపు ఏడిపించి, నాచేత సీళ్లు తెప్పించి, దుకాణం ఊడ్చింది, ఆఖరుకు డబ్బీ ఇచ్చి పంపించాడు. ఆవిధంగా ఆ రోజు భగవంతుడి అనుగ్రహంవల్ల నాకు డెబ్బలు తప్పాయి. పొద్దున్నే లేచి ఎవరిదో మంచిమొహం చూసి ఉంటా.

చందమామ నిలిచింది

కంకమ్మక్క కథ

కాకులు పురాణకాలం నించికూడా ప్రసిద్ధిగన్నవి. వెనక ఎప్పుడో ఒక కాకి అగస్త్యుడి కమండలం ఒలకబోసిందట. అప్పుడు అందులో ఉన్న గంగ బయటికి వచ్చి నదిగా ప్రవహించింది. శ్రీరామచంద్రుడు సీతతో అరణ్యంలో ఉన్నప్పుడు ఒకనాడు ఒక కాకివచ్చి సీతామహాదేవి రామ్ముమీద పొడిచింది. రాముడికి కాకిమీద ఆగ్రహం వచ్చింది. దగ్గర ఉన్న గడ్డిపరక ఎత్తి కాకిమీద విసిరాడు. కాకి భయపడి మూడులోకాలూ తిరిగింది. రక్షించేవారు లేక ఆఖరుకు రామచంద్రుడినే శరణువేడింది. కాకికి ప్రాణం దక్కిందిగాని ఒక కన్ను పోయింది.

ఆనాటినుంచీ కాకులకు ఒంటికంటి చూపే.

కాకి ఎట్లా చూస్తుందో మీ రెరుగుదురుగాదా ?

కాకులలో ఉన్న కొన్ని మంచి లక్షణాలు మనుషులలో కూడా లేవు. వాటిలో వర్ణభేదంలేదు. అందుకనే 'తెల్లనికాకులునులేవు తెలియర సుమతీ' అన్నాడు కవి. కొన్నికాకులను మనం మాలకాకులంటాం. కాని నిజంగా వాటిలో అంటరానితనం లేదు. కాకులు ఇళ్లకప్పులమీద వరసగా కూర్చుని చదువుకోవటం చూశారా ? దాన్నే కాకి బడి అంటారు. కాకుల్లో ఇంకో మంచి బుద్ధికూడా ఉంది. ఒక కాకికి తినేటందు కేమైనా దొరికితే అన్నికాకులనూ పిలుస్తుంది. అంతేకాని తనపొట్టకు మాత్రమే చూసుకోదు. వీటినిబట్టి కాకులు చాలా గొప్పవని చెప్పవచ్చు.

చందమామ నిలిచింది

అటువంటి ప్రసిద్ధిగన్న
కాకి వంశంలో పుట్టింది
మన కాకమ్మక్క. ఆవిడ
గొప్ప సంగీత విద్వాంసురాలు. ఆవిడ
గొంతెత్తి కాకద్వపీ, కాకభైరవీ మొద
లైన రాగాలు పాడితే దిక్కులు మారు
మోగుతాయి. వినేవాళ్ల చెవులు చిల్లులు
పడతాయి.

కాకమ్మక్కయ్య మొగుడు కాకిబావ.
చాలా విద్యలు నేర్చినవాడు. పిల్లల నెత్తి
కొట్టి చేతిలోఉన్న అప్పచ్చులు కా
జెయ్యటంలో నేర్పరి. ఇన్ని గొప్ప
గుణాలుచూసే కాకమ్మక్క కాకిబావను
వరించింది.

ఒకనాడు పొద్దున్నే కాకిబావయ్య
కాకమ్మక్కయ్యతో అన్నాడు గదా:

"ఒసే, కాకామణీ! మనం ఈపూట
ఎక్కడికైనా మంచిచోటికి విందుకుపోతే
ఎట్లా ఉంటుందే?" అన్నాడు.

బావకు సంతోషంగా ఉన్నప్పుడు
అక్కయ్యను కాకామణీ అని పిలుస్తాడు.

"బాగానే ఉంటుంది. ఎవరి ఇంటికి
పోదాం?" అని రాగంతీసింది కాకమ్మ.
కాకమ్మక్క ఎప్పుడూ మామూలుగా
మాట్లాడదు, సంగీతంలోతప్ప.

"దగ్గరే నాయుడుగారిల్లుంది. పొద్దుటి
పూట వారెంటో చక్కని ఇద్దెనలూ,
ఉప్పా చేసుకుంటారు. ఆయితే నాయుడు
గారు కుంభకర్ణుడు. బారెడు పొద్దెక్కి
గాని లేవడు. ఏం మనుషులో వీళ్ళు!
మనలాగా వీళ్లకు తెల్లారుజామునే లేచే
అలవాటులేదు. వొట్టి సోమరిపోతులు.
మన యిద్దరమూ నాయుడుగారింటికి
పోదాం. నువ్వు కమ్మగా ఆయనకు మేలు
కొలుపులు పాడు. అప్పుడాయన లేచి
మనకు ఫలహారం పెట్టిస్తాడు," అన్నాడు
కాకిబావ.

నాయుడుగారి ఇంటిపక్కనే వేపచెట్టు
ఒకటి ఉంది. దానికొమ్మ ఒకటి మేడ
మీదికి ఉంది. ఆ కొమ్మమీద కాకి దంప
తులు కూర్చున్నారు. ఇద్దరూ గొంతులు
కలిపి ముచ్చటగా నాయుడుగారికి మేలు
కొలుపు పాడ నారంభించారు.

పందమాను బిల్లుబిల్లుబిల్లుబిల్లు

“కాకా! కాకాక్రా! అక్రా! కిర్ క్రీ! క్రాక్రా!”

“కా అలలల! కా అలలల! క్రా అలలల! క్రు క్రీర్!”

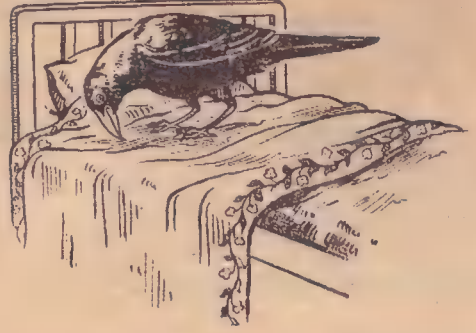
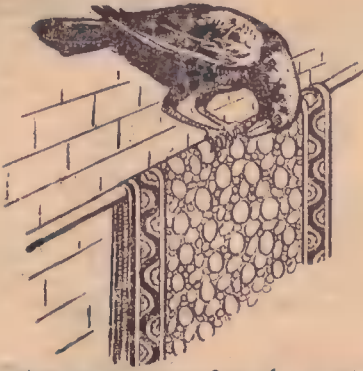
కాకిపాటకు ఎంతటివాడై నానిద్రలేపవలసిందే. కాకిపాట రుషుల తవస్సు కూడా భగ్నం చెయ్యగలదు. కాని నాయుడుగారు ఎద్దుమొద్దు స్వరూపం. అందుచేత ఆయన కాకిదంపతుల పాట లక్ష్యం చెయ్యకుండా గురకపెట్టి నిద్ర పోతున్నాడు.

అందుచేత మన కాకిదంపతులు స్థాయిహెచ్చించి రాగం మార్చి ఇంకో మాంచిపాట ఆరంభించారు. కాకభైరవి అలాపన జోరుగా సాగింది. అంతకంతకూ పంచమస్థాయికి వెళ్లింది. ఎట్లాగయితేనేం నాయుడుగారు లేచాడు. కాని కాకిపాట ఆనందించటానికి బదులు తనచేతికర్ర కాకులమీదికి కోపంగా విసిరివేశాడు. అది కాస్తా వేపకొమ్మల మధ్య చిక్కుకు పోయింది. చేసేదిలేక, నాయుడుగారు నొకరును ఫలహారం పట్టుకురమ్మని కేకవేసి ముఖం కడుక్కోవటానికి వెళ్లాడు.

నొకరు నాయుడుగారి ఫలహారం పట్టుకొచ్చి గదిలోపెట్టి వెళ్లాడు. ఆరు ఇద్దెనలూ, కమ్మని నెయ్యా, గారెలూ, బిస్కట్లూ, వెన్నా, అన్నీ పళ్లెంలో ఉన్నాయి.

కాకిబావా కాకమ్మక్కయ్యా చెట్టుమీదనుంచి దిగివచ్చి ఫలహారం ప్రారంభించారు. కాకమ్మక్కయ్య వొక్క ఇద్దెనూ, వొక్కగారే తిన్నది. కాకిబావ మాత్రం దిట్టంగా తిన్నాడు. అయితే ఇద్దరూ వెన్న నంజుకున్నారు. ఇద్దరి ముక్కులకూ వెన్న అంటింది. ఇద్దరూ కాసిని మంచి

నీళ్ళు తాగారు. కాకిబావ నాయుడుగారి
తివానీమీద ముక్కు తుడుచుకున్నాడు.
కాక మృక్కయ్య పక్క గుడ్డలతో
తుడుచుకున్నది.

ముక్కు తుడు
చుకుంటూ ఉండగా
కాకిబావకు మంచి
ఆలోచన కలిగింది.

ఫలహారం పళ్లె
మంతా తనుపట్టుకు

పోతే ఎంతబాగుంటుంది, అని? ఆలోచన
బాగానే ఉంది కాని పట్టుకుపోవటం ఎట్లా?

ఫలహారం పళ్లెం ముక్కుకు అరపదు.
అందుకని కాకిబావ ఫలహారం పళ్లెం
కింద ఉన్న గుడ్డను ముక్కుతో పట్టుకు
లాగాడు. బల్లమీద

పళ్లెమూ, గిన్నెలూ,
గ్లాసులూ పెద్ద
చప్పుడుతో కింద
పడ్డాయి.

ఇక గవ్వచిప్.

అక్కడ ఏంజరిగిం

దో కూడా చూడకుండా కాకిబావా, కాక
మృక్కయ్య ఊళ్లోకి ఉడాయించారు.

వచ్చినబాధ? పొండి, పొండి,” అని కనిరాడు.

నవాబు శిల్పులు తెచ్చిన బొమ్మలు చూచి మంచివాటిని పుచ్చుకొని ఆయా శిల్పులకు తగిన బహమానమిచ్చాడు. చివరికి ముసలితాత కొయ్యగుర్రం మిగిలింది. “ఏమిటి దీని విశేషం,” అని అడిగాడు నవాబు.

“ఏలినవారు చిత్తగిస్తే మనవి చేస్తాను. ఇది వట్టి చూపులగుర్రంకాదు. కీలుగుర్రం. ఇది కనుమూసి కనుతెరిచే లోపల చుక్కల్ని చూసివస్తుంది ఆకాశం అంతు కనుక్కొస్తుంది,” అన్నాడు ముదివగ్గు.

చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ

“టప్ టప్! అంతా అబద్ధం. అలాంటిది భూలోకంలో ఉండదు,” అన్నాడు నవాబు.

“ఏలినవారు అనుగ్రహిస్తే ఇప్పుడే చూపిస్తాను,” అన్నాడు శిల్పి.

“ఇక్కడికి పదికోసుల దూరంలో చందనపర్వతం ఉంది. దానిమీద మసీదు. మసీదుకు పక్కన ఖర్జూరపుచెట్టు ఉంది. పోయి ఆ చెట్టు ఆకు పట్టుకురా చూస్తాను,” అన్నాడు నవాబు.

ముసలి శిల్పి నవాబు అనుమతి పుచ్చుకొని గుర్రమెక్కి ఏదో బుడుపు లాగావున్న మీట నొక్కాడు. గుర్రం ఆగమేగాలమీద లేచింది. అది ఎప్పుడు వెళ్లి ఎప్పుడు వచ్చిందో ఎవరికీ తెలీదు. నవాబు తెప్పరిల్లి చూచేసరికి ఖర్జూరపు ఆకు పుచ్చుకొని శిల్పి ఎదురుగా నుంచు న్నాడు.

నవాబుకు ఎలాగైనా ఆ గుర్రాన్ని సంపాదించాలనిపించింది. “నీకేమి కావాలన్నా కోరి పుచ్చుకో. నాకా కీలు గుర్రం మాత్రం యివ్వు,” అన్నాడు.

“అయితే మీ కుమార్తెను నాకిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యండి,” అన్నాడు శిల్పి. అంతా తెల్లబోయారు. శిల్పి మూడుకాళ్లముసలి. అందులో పగలుచూస్తే రాత్రి కళ్లోకి వస్తాడు. అలాంటివాడికి చూస్తూచూస్తూ, చక్కనిచుక్క, పదహారేళ్ల బాలను ఎలా ఇవ్వటం? నవాబు ఆలోచించ సాగాడు.

నవాబుకొడుకు ఫిరోజిషా అన్నాడు:—“సింపు గారడీచేశావో లేక, ఆ గుర్రానికే ఆశక్తివుందో తెలీదు. అసలు ఇతరులు ఎక్కితే పోదేమో. నిజం తేల్చుకోకుండా ఎలాతీసుకోవటం? నేను పరీక్షిస్తా.” అని,

ఫిరోజిషా ఎకాయెకివెళ్ళిని కీలుగుర్రమెక్కి మీటనొక్కాడు. అది రివ్వనలేచి, చూస్తుండగానే మబ్బులోకి మాయమైంది. నవాబు, అతని బలగం తెల్లబోయి చూస్తున్నారు. ఇంత సాహసం జరుగుతుందని ఎవరూ అనుకోలేరు. ఫిరోజిషా తిరిగి వస్తాడని ఎదురుచూస్తూ కూచున్నారు. మధ్యాహ్నమైంది. ఆ చూకిలేదు. సాయంత్రమైంది,

~~~~~

అయిపులేదు, ప్రొద్దుగూకింది. ఆనవాలు లేదు. నవాబుకు పట్టరానికోపం వచ్చింది. శిల్పి ఆ గుర్రాన్ని తేకపోతే తనకొడుకు యిలా అయ్యేవాడు కాదుగా. “పీణ్ణి తీసికెళ్ళి జైలులోపడెయ్యండి, తరువాత చూదాము,” అన్నాడు. నవాబు శిల్పిని తీసికెళ్ళి భటులు జైల్లో తోశారు.

ఇక ఫిరోజిషా ఆ కీలుగుర్రంమీద వాయువేగంతో పైకిలేచాడు. ఆ వేగానికి అతనికి భయం కలిగింది. తాను ఎంత ఎత్తున ఉన్నానోనని క్రిందికి చూచాడు. మనుషులు కనిపించలా. చెట్లు కనిపించలా. తనకోట కనిపించలా. చందనగిరి

మాత్రం చిన్ని పుట్టలాగా కనిపించింది. దానితో అతనికళ్ళు తిరిగాయి. గుర్రం జూలు గట్టిగా పట్టుకొన్నాడు. అది ఆక్తుండా పైకి పోతూ వుంది.

ఫిరోజిషాకు పెద్దలు తలుపుకొచ్చారు. అల్లారుముద్దుగా పెంచిన తండ్రి జ్ఞాపకం వచ్చాడు. రోజూ తనతో ఆడుతూ పాడుతూ వుండే చెల్లెలు జ్ఞాపకం వచ్చింది. స్నేహితులు జ్ఞాపకం వచ్చారు. అతనికి భయం మరీ ఎక్కువైంది. కళ్ళు మరీ గట్టిగా మూసుకొన్నాడు. గుర్రం వాయువేగ మనోవేగంతో పోతూనే వుంది.

చందమామ చురుగులు

ఇలా కొంతసేపు పోగాపోగా ఫిరోజిషాకు జడుపు తగ్గింది. గుర్రాన్ని క్రిందికి దించటం ఎలాగా అని ఆలోచించాడు. ఎక్కడో దానికి మరొకమీట ఉండి తీరాలను కొన్నాడు. జూలులో వెదికాడు; కనిపించాలా. జీను ప్రక్కన ఉన్న చీలలు తిప్పి చూచాడు; లాభం లేకపోయింది. చివరికి విసుగెత్తి దాని రెండు చెవులు పట్టుకొన్నాడు. గుర్రం వేగంతగి మెల్లగా క్రిందికి దిగ సాగింది. అప్పటికి అతని ప్రాణాలు కుదటపడ్డాయి.

గుర్రపుచెవులు రెండు ఇంకా గట్టిగా వెనకకులాగాడు. చర్రున అది కిందికి దిగసాగింది. అలా దిగిదిగి చివరికి ఒక ఏడు అంత స్థలమేడమీద వాలింది. అప్పటికి బాగా ప్రొద్దుపోయింది. పట్టణ మంతా మాటుమణికివుంది.

ఫిరోజిషా మెట్లు దిగి ఏడో అంతస్థు లోపలికి వెళ్ళాడు. అతనికి సంగీతం వినిపించింది.

ఆ శబ్దాన్నిబట్టి వెళ్లాడు. మరకత
మాణిక్యాలతో ధగధగ మెరుస్తూ
వుంది, ఒక పెద్దగది. లోపలి కెళ్లాడు.
అక్కడ ఒక హంసతూలికా తల్పంమీద
రాజకుమార్తె వండుకొని ఉన్నది. ఆమె
చుట్టూ చెలికత్తెలు వండుకొని నిద్రపో
తున్నారు. ఫిరోజిషా తనకళ్ళను తాను
నమ్మలేకపోయాడు. కలగంటున్నానేమో
ననుకొన్నాడు. తనవొల్లు తాను గిచ్చు
కొన్నాడు. బాధ తెలుస్తూనేవుంది.
అప్పుడదంతా నిజమని అనుకున్నాడు.

మళ్ళీ ఒకసారి రాజకుమార్తె వంక
చూచాడు. చుక్కలమధ్య చంద్రుడిలాగా
వుంది. బంగారపుజుట్టు, తళతళా మెరు
స్తూవుంది. మెల్లగా వెళ్ళి ఆ జుట్టు
మెల్లగా తాకాడు. రాజపుత్రి కళ్ళువిప్పి
అతన్ని చూచింది.

ఫిరోజిషా ఆమెను ప్రక్కకు
తీసుకెళ్లి తన కథంతా చెప్పాడు.
తనతో పర్షియాకువచ్చి తన్ను
పెండ్లాడ వలసిందని ప్రార్థించాడు.
వంగరాజపుత్రికూడా అతన్ని
ప్రేమించింది. రెండోవారికి చెప్ప
కుండా అతనివెంట బయలుదేరింది.

అయితే అతని పేరు ఏమిటో తెలియదు.

ఇద్దరూ కీలుగుర్రమెక్కి పర్షియాలో
తమ పట్టణంముందు వాలారు.

మేళతాళాలు, బాజాభజంత్రీలు
లేకుండా కొత్తపెండ్లికూతురును అంతః
పురానికి తీసుకొనివెళ్ళటానికి ఫిరోజిషా
మనస్సు ఒప్పలేదు. రాజపుత్రికకు
ఇప్పుడేవస్తాననిచెప్పి ఆమెను, గుర్రాన్ని
అక్కడి తోటలోని బంగళాలో దింపి
ఒక్కడే ఇంటికి వచ్చాడు.

నవాబు సంతోషానికి మేరలేక
పోయింది. వెంటనే శిల్పిని విడుదల
చేయించాడు. రాజపుత్రిని తీసుకురావటా
నికి ప్రయత్నాలు ప్రారంభమయ్యాయి.
ఈసంగతంతా శిల్పి విన్నాడు. గుప్పుడు
చప్పుడుకాకుండా రాజకుమారి దగ్గరకు
వెళ్ళి, “మిమ్ము ఈ గుర్రంమీద అంతః
పురానికి తీసికొనిరమ్మన్నారు,” అన్నాడు.
ఆమె నమ్మి కీలుగుర్రమెక్కి అతని

వెనుక కూర్చుంది. శిల్పి మీట
నొక్కాడు. గుర్రం రివ్వన లేచి
పోయింది.

మేళతాళాలతో రాజపుత్రికి
ఎదురుకోలు ఇవ్వడానికి వచ్చిన
పరివారం జరిగినమోసం
తెలుసుకొన్నది. ఈవార్త విని
ఫిరోజిషాదిగాలుపడ్డాడు. రాజ

పుత్రి లేక, తానుబ్రతకడం కల్గి అనుకొన్నాడు.
ఎలాగైనా ఆమెను తిరిగి తీసుకురావాలని కాలి
నడకను బయలుదేరాడు.

శిల్పి ఎక్కి-నగుర్రం పోయిపోయి గ్రీసు దేశంలో ఒక మైదానంమీద దిగింది. రాజు కుమారి శిల్పిచేసిన మోసం తెలుసుకొని ఏడువ సాగింది. ఆ ఏడుపు వేటకువచ్చిన గ్రీసురాజు చెవులబడ్డది. అతడు చప్పునవచ్చి జరిగిన మోసం రాజపుత్రివల్ల విని శిల్పితల నరికివేశాడు.

గ్రీసురాజుకుకూడా వంగరాజు పుత్రిమీద ప్రేమ ఏర్పడింది. ఇది ఏమాత్రం ఆమెకు ఇష్టంలేదు. రాజు బలాత్కారంనుంచి తప్పుకో టానికి పిచ్చిఎత్తినట్లు నటించసాగింది. దగ్గరకు వచ్చేవాళ్ళను రక్కేది, పీకేది. రాజు ఎంతో చిన్నపోయాడు. ఆమెపిచ్చి కుదర్చటానికి ఎందరో వైద్యుల్ని పిలిపించాడు. ఎన్నో మందు లిప్పించాడు. చాళంలేకపోయింది. నిజమైన పిచ్చి అయితేగా అసలు కుదరటానికి?

ఇక్కడ యిలా జరుగుతూవుండగా అక్కడ
పర్షియాలో కాలినడకను బయలుదేరిన ఫిరోజిషా
ఊళ్ళుదాటాడు, ఉకాలు దాటాడు. చీమలు దూరని
చిట్టడవీ, కాకులు దూరని కారడవీ దాటాడు.
ఎక్కడా తన రాజపుత్రిజాడ తెలియలేదు. ఏరులు

[illegible]

దాటాడు, నదులుదాటాడు, గుట్టలెక్కాడు, మిట్టలెక్కాడు. చివరికి గ్రీసురాజు పట్టణం చేరుకొన్నాడు. అక్కడ రాజు పుత్రి సంగతి విన్నాడు.

ఫిరోజిషా వైద్యుని వేషంతో రాజు దగ్గరకు వెళ్లి “నాకు భూత వైద్యం తెలుసు. రాజపుత్రి పిచ్చి కుదురుస్తా” నన్నాడు. రాజు సంతోషించి అతన్ని అంతఃపురానికి తీసుకువెళ్లాడు. కొత్త

వైద్యుణి చూడగానే రాజకుమారికి పిచ్చి కొంచెం తగ్గిపోయింది.

“రాజా, ఈ అమ్మాయికి ఒక కీలు గుర్రంమూలాన ఈ వ్యాధి కలిగింది ఈమెను ఆగుర్రంమీద ఎక్కించిచుట్టూ గుగ్గిల ధూపం వెయ్యాలి. మంత్రాలు చదవాలి. అప్పుడుగాని ఈవ్యాధి పూర్తిగ పోదు. పదియేళ్ళు గడువిస్తే కీలుగుర్రం చేస్తాను,” అన్నాడు ఫిరోజిషా.

“ఈ భాగ్యానికి పది సంవత్సరా
లెందుకు. మనదగ్గర ఒక కీలుగుర్రం
ఉన్నది. దానితో చికిత్స చెయ్యి.”
అన్నాడు రాజు.

ఫిరోజిషా పాచిక పారింది. రాజు
కుమారిని కీలుగుర్రం ఎక్కించి చుట్టూ
దట్టంగా గుగ్గిలం ధూపం వేయించాడు.
ఆ పొగతెరలో తానుకూడా కీలుగుర్రం
పై ఎక్కాడు. మీట నొక్కాడు. వాయు

వేగంతో కీలుగుర్రం ఆకాశంలోకి ఎగిరి
పోయింది.

ఫిరోజిషా బెంగాలు రాకుమారితో
క్షేమంగా ఇంటికివచ్చిచేరాడు. వారిద్దరికీ
వైభవంగా పెండ్లి జరిగింది. పెండ్లి నాటి
రాత్రి బెంగాలురాకుమారి కీలుగుర్రాన్ని
తగలబెట్టించింది. దానితో వాళ్ళకష్టాలు
తీరిపోయాయి. హాయిగా రాజ్యం ఏలు
కుంటూ నూరేళ్ళు బ్రతికారు.

పాంట్టి పిచిక కథ

అనగా అనగా ఓ వూర్లో పక పొట్టి పిచిక వుండేది. అదేం చేసిందీ, ఊరల్లా తిరిగి ఉలవగింజ, చేనల్లా తిరిగి సెనగింజ, పెరడల్లా తిరిగి పెసరగింజ, ఇల్లాంటివి ఎన్నోగింజలు పోగు చేసుకొని కొట్టి కొట్టి కొండంత రొట్టిచేసుకుంది. చేసుకుని, చింత చెట్టుమీద కూర్చుని, ఆ పిచిక ఆ రొట్టెను ఎగరేసుకుంటూ, ఎగరేసుకుంటూ, తింటూ ఉంటే, చీమతలకాయంత ముక్క చెట్టుతొరలో పడి పోయింది.

అప్పుడా పిచిక ఏం చేసిందీ వడ్రంగి దగ్గరకి వెళ్లి, “వడ్రంగీ, వడ్రంగీ,

అతి కష్టపడి కొండంత రొట్టెచేసుకుని తింటూంటే చీమ తలకాయంతముక్క చెట్టు తొరలో పడిపోయిందోయ్! చెట్టుకొట్టి అది తీసి పెట్టాలోయ్,” అంది.

వడ్రంగి ‘చీమ తలకాయంత ముక్కకై చెట్టు కొట్టాలా?’ అని పక పక నవ్వాడు.

అప్పు డాపిచిక కెంతో కోపంవచ్చి తిన్నగా రాజు

దగ్గరకివెళ్లి, “రాజుగారూ, రాజుగారూ! అతి కష్టపడి కొండంత రొట్టి చేసుకొని తింటూంటే చీమ తలకాయంతముక్క చెట్టుతొరలో పడి పోయింది. తీసిపెట్టుమని వడ్రంగి నడిగితే తీయనన్నాడు. వడ్రంగిని దండించు రాజా,” అంది.

రాజుకూడా నవ్వి, ‘ఇంత చిన్నపనికి వడ్రంగిని దండించాలా? దండించను పో’ అన్నాడు రాజు.

‘అమ్మా వీడిపని ఇలా వుండా!’ అని ఆ పిచిక వెంటనే లేళ్లదగ్గరకి వెళ్లి జరిగిందిచెప్పి, “చెట్టు కొట్ట

మంటే వడ్రంగి కొట్ట నన్నాడు. వడ్రంగిని దండించమంటే రాజు దండించలేదు. రాజుకు ఉద్యానవనమంటే ఎంతో ఇష్టం. అది పాడుచెయ్యండి లేళ్లా!” అంది.

“ఈ చీమతలకాయంత రొట్టిముక్కకి చక్కటి రాజు పూలతోట పాడు చేస్తామా? చాలు, చాలు పో,” అన్నాయి లేళ్లు.

“అమ్మ! వీటమ్మ కడుపు కాలా! ఈ వెధవ లేళ్ళకు ఇంత తెగులా!” అని ఆ పిచిక ఏంచేసిందీ, బోయ వాడి దగ్గరికివెళ్లి.

‘బోయాడూ! బోయాడూ! చీమ తలకాయంత రొట్టిముక్క చెట్టుతొరలో పడిపోయింది. తియ్యమంటే వడ్రంగి తీశాడు కాదు. వడ్రంగిని దండించమంటే రాజులా చెయ్యలేదు. రాజు పూలతోట పాడుచెయ్యమంటే లేళ్లు పాడుచెయ్యలేదు, లేళ్ల కాళ్లు విరక్తొట్టు బోయాడూ!” అంది.

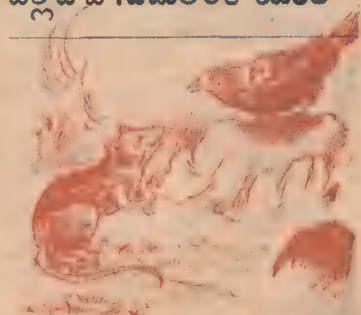
ఇదంతా విని బోయ వాడు, ‘ఈపాటి భాగ్యానికి చెంగు చెంగని గెంతే లేళ్ల కాళ్లను విరక్తొట్టనా? బాగానేవుంది. వెళ్లు వెళ్లు,’ అని పంపేశాడు.

దాంతో పిచిక్క కోప మెక్కువై ఎలక దగ్గరకు వెళ్లి. ‘ఓయ్, ఎలకా! ఎలకా! ఓ సహాయం చేసిపెట్టాలి. చీమ తలకాయంత రొట్టి ముక్క చింతచెట్టుతొరలో

పడిపోతే తియ్యమంటే వడ్రంగి తీశాడు కాదు. వాణ్ని దండించమంటే రాజులా చేశాడు కాదు. రాజు గరి పూలతోటను పాడు చెయ్యమంటే లేళ్లా చేశాయి కాదు. లేళ్ల కాళ్లు విరక్తొట్టమంటే బోయ విరక్తొట్టేడు కాదు. బోయ చెప్పలు కొరికి పాడుచెయ్యి ఎలకా!” అంది.

ఎలికెకూడా “నా వల్ల కాదు పో” మృని అంది.

“అమ్మ దొంగముండా, నీకెంత గర్వమే! అని పిల్లి దగ్గరికి వెళ్లి, “పిల్లిబావా! పిల్లిబావా! చీమతలకాయంత

రోట్టిముక్క చెట్టుతొరలో పడి పోతే తియ్యమంటే వడంగి తీసేడుకాదు. వడంగిని దండించమంటే రాజులా చెయ్యలేదు. రాజు పూల తోట చెరువమంటే లేళ్లలా చెయ్యలేదు. లేళ్ల కాళ్ళు విరొక్కొట్టమంటే బోయ విరక్కొట్టాడు కాదు. బోయ చెప్పలు కొరకమంటే ఎలక కొరికిందికాదు. ఎలుకను వేటాడు పిల్లీ!" అంది.

"నాకిప్పుడు చాలా పనులున్నాయ్, ఇదే పన ఏమిటి?" అని పిల్లి వెళ్ళి పోయింది.

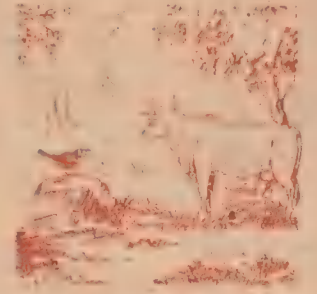
'అయ్యో దీని దర్జా

మందా! ఉండు దీని పని పడ్తాను, అని తిన్నగా అవ్వ దగ్గరకెళ్ళి, 'అవ్వా, అవ్వా, చీమ తలకాయంత రొట్టి ముక్క చెట్టుతొరలో పడితే వడంగి తీసేడుకాదు. రాజు వడంగిని దండించాడు కాదు. రాజు గారి పూల తోటను లేళ్లు పాడుచెయ్య లేదు. లేళ్ల కాళ్ళు బోయ విరక్కొట్ట లేదు. ఎలక బోయ చెప్పలు కొరకలేదు. పిల్లి ఎలకను వేటాడలేదు. పిల్లిమీద వేడి వేడి పాలొయ్యి అవ్వా," అంది.

'చీమ తలకాయంత రొట్టిముక్కకోసం పిల్లిమీద పాలొస్తానూ? చాలుచాల్లే,' అని అవ్వ కసిరి పొమ్మంది.

"ఏమి తూలిపోతున్నావే! మామ్మా!" అని తిన్నగా

తాతయ్య దగ్గరకి వెళ్ళి, "చీమతలకాయంత రొట్టి ముక్క తొరలో పడిపోతే, వడంగి తియ్యనన్నాడు. రాజు వడంగిని దండించాడు కాదు. లేళ్లు రాజు గారి పూల తోట పాడుచేశాయి కాదు. లేళ్ల కాళ్ళు బోయ విరక్కొట్టలేదు. బోయ చెప్పలు ఎలక పీకలేదు. అవ్వ పిల్లి మీద వేడి పాలొయ్యలేదు. అవ్వను చితక్కొట్టు తాతా!" అంది.

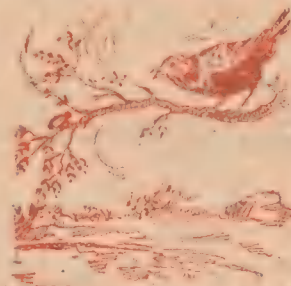
'అమ్మో, నేనలాచేస్తానా! చెయ్యను పో,' అన్నాడు తాత.

“ఓహో! నీకింత గర్వ
మా, సరే!” అని ఆపిచికేం
చేసింది. గబగబా అవుదగ్గిర
కెళ్ళి. “ఆవు పిన్ని. ఆవు
పిన్ని! చీమ తలకాయంత
ముక్కు చెట్టు తొర్రలో పడి
పోతే వద్రంగి తీసేడుకాడు.
రాజు వద్రంగిని దండించ
లేదు. రాజు పూలతోట లేళ్లు
పాడుచెయ్యలేదు. లేళ్ల కాళ్లు
బోయవాడు విరక్తాట్టలేదు.
బోయ చెప్పలు ఎలక
కొరకలేదు. ఎలకను పిల్లి
వేటాడలేదు. పిల్లి మీద
అవ్వ వేడిపాలొయ్యలేదు.
తాత అవ్వను చితక్కొట్ట
లేదు. తాత, పాలుతియ్య
డాని కొచ్చినపుడు ‘పెడీ’
మని తన్ను ఆవు,” అంది.

‘అబ్బే, నేనలాచెయ్యను
సుమా!’ అంది ఆవు.

అప్పుడు పిచిక విచారిస్తూ,
“పొద్దున్నే లేచిఎవరిమొహం
చూశానో, ఎవళ్ళ నడిగినా
ఏమీ చెయ్యనంటున్నారు
ఎలాగో!” అని ఏడుస్తూ
కూర్చుంది. ఇంతట్లో ఓ
ఈగ ఆ దారమ్మట వెడుతూ
“ఏం పిచికా ఏడుస్తున్నా”
వంటే, పిచిక జరిగినదంతా
చెప్పి ఉపకారము చేసిపెట్ట
మంది.

అప్పుడు ఈగ ఏం
చేసింది, వెంటనేవెళ్లి ఆవు
చెవులోదూరి నానా అల్లరి
చేసింది. ఆవు ఆ బాధ
భరించలేక తాతని తన్నింది.

తాతకి కోపంవచ్చి అవ్వని
చితకకొట్టాడు. అ వ్వ కు
వళ్లుమండి పిల్లిమీద వేడి
పాలొసింది. పిల్లి కోపం
కొందీ ఎలక వెంటపడింది.
ఎలక భరించలేక బోయ
చెప్పలు కొరికింది. బోయ
ఆ కో పం తీర్చుకోడానికి
లేళ్ల కాళ్లను విరగకొట్టేడు.
లేళ్ళు కోపంచేత రాజుగారి
తోటను పాడు చేశాయి.
రాజుకి బుద్ధివచ్చి వద్రంగిని
శిక్షించేడు. వద్రంగి చచ్చి
నట్టు చెట్టును నరికి, తొర్ర
తవ్వి ఆ చీమ తలకాయంత
రొట్టెముక్కునూ, తీసి పిచిక
చేతిలో పెట్టేడు.

పిచిక మళ్ళీ ఎగవేసు
కుంటూ ఎగవేసుకుంటూ ఆ
రొట్టెముక్కును కమ్మగా
తిన్నది.

మనం మూడుసార్లు మహాసామ్రాజ్యం స్థాపించాము. మొదటిది ఆంధ్ర సామ్రాజ్యం, రెండోది కాకతీయ సామ్రాజ్యం, మూడోది విజయనగర సామ్రాజ్యం. ఈ మూడుసామ్రాజ్యాలు దక్షిణదేశానికి చేసిన సేవ అంతాయితాకాదు. వీటిని నెలకొల్పకుండా ఉన్నట్లయితే దక్షిణదేశచరిత్ర మరొక విధంగా ఉండేది.

ఈ సామ్రాజ్యాలను సమర్థతతో పరిపాలించినవారిలో స్త్రీలుకూడా ఉన్నారు. వారిలో రుద్రమ్మ ముఖ్యురాలు.

కాకతీ గణపతిదేవ మహారాజుకు ఆడపిల్ల అయినా మగపిల్లవాడైనా రుద్రమ్మ ఒక్కతే. తండ్రి తరువాత రాజ్యం చేయవలసింది ఆమె. అందువల్ల గణపతిదేవుడు రాజుకు కావలసిన

విద్యలన్నీ రుద్రమ్మకు చెప్పించసాగాడు. రుద్రమ్మ కత్తిసాము నేర్పింది. గుఱ్ఱపుస్వారి నేర్పింది. సేనలను నడప నేర్పింది. కోటలుపట్ట నేర్పింది. ఇంకా మంచిరాజుకు ఎన్ని విద్యలు కావాలో అన్నివిద్యలు నేర్చుకొంటూవుంది.

ఇదిమాత్రం తల్లి నారమ్మకు నచ్చలేదు. అప్పుడప్పుడు నారమ్మ భర్త గణపతిదేవునితో అంటూ వుండేది:—

“ఆడపిల్లకు కత్తిసాములేమిటి, ఏ సంగీతమో, ఏ చిత్రకళో నేర్పించక. ఆడపిల్ల అన్నతరువాత ఆడపిల్లేకాని మగపిల్లవాడు అవుతుందా? ఇవ్వాలి కాకపోతే రేపైనా ఒకయ్యచేతిలో పెట్టవలసిందేగా!” గణపతిదేవుడు అతీవతీ చెప్పేవాడుకాదు. నవ్వి పూరుకొనేవాడు.

రుద్రమ్మ సాముగరిడీలు నేర్చుకోవటం ఆమె చెలికత్తెలకు కూడా

విధూరంగా వుండేది. లోలోన కొంత అసూయ పడేవారుకూడా. ఎలాగైనా ఆమె మనస్సు చిన్నపుచ్చి మాన్పించాలనుకొన్నారు. ఏమిచేస్తే బాగుంటుందా అని గురుగునలు పోయారు. అదికాదన్నారు, ఇదికాదన్నారు; చివరికి ఎలాగైతేనేం ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారు.

ఆనాడు రుద్రమ్మ ఉద్యానవనంలో ఒంటరిగా కూర్చున్నది. అప్పుడే ఒక్కొక్క చెలికత్తైవచ్చి, “జయము జయము యువరాజా!” అంటూ ప్రక్షన నిలబడింది. రుద్రమ్మ తొణకలేదు, బెణకలేదు. తీవిగా తలఆడిస్తూ అలాగే కూర్చున్నది. చెలికత్తెలు వెలవెలపోయి బొమ్మలులాగా నిలబడ్డారు. ఉలికేవాళ్లను ఉలికించవచ్చుకాని ఉలికనివాళ్లను ఏమి చేస్తారు?

రుద్రమ్మ వాళ్లను తానే పలకరించింది. —“యువరాజుతో మీరు చెప్పుకోగల మనవి ఏమిటి,” అని అడిగింది. చెలికత్తెలు నీళ్లు నమిలారు. “మీకువచ్చిన పరవా ఏమీలేదు. మీరు ఏమికోరినాయిచ్చి వేస్తాను,” అంది రుద్రమ్మ.

చెలికత్తెలు ఒకరిముఖం ఒకరు చూచుకొన్నారు. అది అడిగితే బాగుండును, ఇది అడిగితే బాగుండునని ఒకరికొకరు పైగ చేసుకొన్నారు. చివరికి పెద్ద చెలికత్తె చేతులు జోడించి, “మీరు ఆయుధాలు ఇక ఎన్నడూ ముట్టకపోతే చాలు. అంతకన్నా మాకు కావలసిందేముంది?” అన్నది.

రుద్రమ్మ మనస్సు కటకటపడ్డది. ఇంతకాలం నేర్చుకొన్న సాముగరిడీలు ఏమికాను? ఆయుధం ముట్టకపోతే తన తండ్రి మనస్సు ఎలా వుంటుంది? మాట తప్పితే చెలికత్తెలకు తనమీద గౌరవం ఏమి ఉంటుంది? ఆమె ఆలోచించి, ఆలోచించి చివరికి అన్నది, “సరే అలాగే, కాని నన్ను ముందు సాముగరిడీలలో ఓడించాలి. ఆపని ఎవరుచేసినా మళ్ళీ ఆయుధం పట్టను.”

చెలికత్తెలకు ఎక్కడలేని సంతోషం వచ్చింది. సరేనంటే సరేనన్నారు. ఈ సంగతి రాణి నారమ్మకు చెప్పారు. ఆమెకూడా మురిసిపోయింది. కూతురు

చేత సాము గరిడీలు మాన్పించవచ్చు ననుకొంది. వెంటనే మంత్రిని పిలిపించి సంగతిచెప్పించి, కత్తిసాములో ఆరితేరిన రాజకుమారుణ్ణి పిలిపించమన్నది. మంత్రి నవ్వాడు. రాణి ఆశ్చర్యపడి, “నిన్నకాక మొన్న నేర్చుకొన్న ఆడ పిల్లను ఓడించలేరా? నేను నమ్మను. ఆమాత్రపువీరులు ఉండకపోరు. మహా రాజుగారివల్ల మాటవస్తుందని భయపడ కండి. వారికి నేను చెబుతాను,” అన్నది.

మంత్రి వినయంగా చెప్పాడు:—
“కాకతీయ వంశచరిత్ర మీకు సరిగా

తెలియదు. తాతముత్తాతలనాటి నుంచి నేను ఎరుగుదును. కత్తిసాములో ఈ వంశం అందెవేసినచేయి. ఈ వంశంలో పుట్టింది రుద్రమ్మ. ఐనా నేను మెప్పుకు అంటున్నానని మీకు సందేహం కలుగుతుంది. మన సేనానికొడుకు సంగతి మీరు వినేవుంటారు. కత్తిసాములో అతన్ని మించినవాళ్లు ఈ రాజ్యంలో లేరు. రేపే పిలిపించి పోటీ జరుపుదాము. మీకే నిజం తెలుస్తుంది.” అన్నాడు.

మరునాడు రుద్రమ్మకూ, సేనాని కొడుకుకూ మంత్రి రాణిసమక్షాన కత్తి

సాములో పోటీ పెట్టింబాడు. రుద్రమ్మ అనాయాసంగా సేనానికొడుకును ఓడించి వేసింది. నారమ్మ తనకళ్లను తాను నమ్మ లేకపోయింది. ఆపోటీ చూచి నప్పటినుంచి కూతురుచేత సాముగరి డీలు మానిపించాలన్న పట్టుదల మరీ ఎక్కువైపోయింది. భర్త గణపతిదేవునితో పోరుకాడి ఎలాగైతేనేం ఆయనను ఒప్పించింది. వెంటనే రాజ్యమంతటా “రుద్రమ్మను ఓడించినవారికి ప్రధాన సేనానిపదవి యిస్తాము.” అని చాటింపు చేశారు.

మేము ఓడించగలమంటే మేము ఓడించగలమని కొమ్ములు తిరిగిన యోధులు, రాజకుమారులు వచ్చారు. కాని రుద్రమ్మను ఓడించినవారు లేకపోయారు. ఇక రుద్రమ్మకు ఆయుధం విడిచిపెట్టవలసినపని లేకపోయింది.

ఈ రుద్రమ్మదేవే గణపతిదేవుని తరువాత చాలకాలం అంగరంగ వైభోగంగా కాకతీయరాజ్యం ఏలింది. ఈమె మనుమడే ప్రతాపరుద్రదేవుడు. ఈమె పరిపాలనలో జరిగిన విశేషాలు చాలా ఉన్నాయి. మళ్ళీ ఇంకోమాటు మీకు చెప్పుతాను.

మీకు తెలుసునా?

ఏ ని గ పి ల్ల ఎట్లా
పాలు తాగుతుంది?

జంతువుల్లో త్వరగా పరిగెత్తే
జంతు వేది? గంటకు
ఎన్నిమైళ్ళు పరుగెత్తుతుంది.

★

మీకు తెలిస్తే వ్రాయండి:
లేకపోతే వచ్చే సంచికలో
జవాబుకు చూడండి.

ఆడపిల్లల పాటలు

పెదచెరువు గట్టునా
 బేరి వాగింది,
 పెళ్లివారొచ్చారు
 పెదవీధిలోకి!
 పసుపు కుంకాలన్ని
 పెళ్లాలబట్టి,
 రండి పేరంటాళ్లు,
 రండెదురు కుందాం!

పానకపు కావిళ్లు
 బుజాన్ని పెట్టి,
 రావయ్య బ్రాహ్మణా,
 రావయ్య త్వరగ!
 పెళ్లమ్మ మా యింట్లో!
 పెళ్లి మా యింట్లో!

పేరైన సీతమ్మ
 పెళ్లి మా యింట్లో!
 పెళ్లిపెళ్లనగానె పెరిగెబుగ్గల్లు!
 పెళ్లైన మర్నాడు తీసెబుగ్గల్లు!

సంపాదన

వింజమూరి వెంకటరత్నమ్మ

ఒకటి, రెండు, మూడు

సంపత్

ఒకటి ఒకటి రెండు
 అప్పు బోడి గుండు
 దూది నిమ్మ పండు
 గాజు గోలి గుండు
 ఒకటి ఒకటి రెండు.

రెండు రెండు నాల్గు
 పంతులమ్మ నీల్గు
 బిచ్చగాని మూల్గు
 తే నె వంటి తెల్గు
 రెండు రెండు నాల్గు.

మూడు మూడు ఆరు
 కంది పప్పు చారు
 పేరు లేని ఊరు
 అత్త గారి పోరు
 మూడు మూడు ఆరు.

మహా పురుషుల
జీవితచరిత్ర

గాంధీ తాత

ప్రతి యింట్లో ఒక తాతయ్య ఉండవచ్చు. కాని ఒక దేశం లోనివారందరికీ కలిపి ఒకే ఒక తాతయ్య ఉండటం చాల కష్టం. అలాంటి తాతయ్యలు ఏ వెయ్యే శ్శకో ఒకసారి దొరుకుతుంటారు. ఇవాళ మన భారతీయులందరికీ ఒక తాతయ్య ఉన్నాడు. ఆయన ఎవరో మీకు తెలుసు కదూ? ఆయనే గాంధీ తాత! మనం చెప్పుకోవాలంటే ఆయన కథలు చాలా ఉన్నాయి.

మన తాతయ్య తండ్రిగారు కరంచండ్ గాంధీ; తల్లిగారు పుత్తలిబాయి. ఆయన 1889 అక్టోబరు 2 తేదీన పోర్ బందర్ అనే గ్రామంలో పుట్టాడు. ఈ గ్రామాన్ని సుధామపురం అని కూడా అంటారు. మన తాతయ్యకు బాల్యం పోర్ బందరు లోనే గడిచింది. ఆ ఊరిబిళ్ల మూడో

క్లాసు వరకు చదివాడేమో. గాంధీతాత తన కథ రాసుకుంటూ ఇలా అన్నాడు: “ఆ రోజుల్లో చదువుమాట ఎలాఉన్నా మాస్టార్ ని తిట్టటం మాత్రం నేర్చు కొన్నాను. నేను వట్టి మొద్దబ్బాయిని. ఒక్క అక్షరంముక్క నాకు అంటేది కాదు. ఇప్పుడు చెప్పింది ఇంకా కాసేపటికి మరచిపోయేవాణ్ణి”

అంటే గాంధీతాత చిన్నతనంలో మనలాగానే మామూలు కుర్రవాడన్న మాట.

మన తాతయ్య ఏడేళ్ళవాడై ఉండగా వాళ్ళనాయన రాజకోట సంస్థానంలో ఉద్యోగిగా ప్రవేశించాడు. మన తాతయ్య కూడా తండ్రివెంటవెళ్ళి అక్కడ బళ్లోనే కొంతకాలం చదివి హైస్కూలులో చేరాడు. మనతాతయ్య అక్కడ చదువు తుండగా ఒకసారి భలేగవ్వుత్తు జరిగింది. ఇన్ స్పెక్టరు తనిఖీకి వచ్చాడు. పిల్లలకు డిక్టేషన్ వ్రాయమని ఐదు గొట్టుమాటలు ఇంగ్లీషులో చెప్పాడు. మనతాతయ్య “హరిశ్చంద్రుడు” లాంటి కష్టమైన ఒక

ఇంగ్లీషుమాట తప్పువ్రాశాడు. మాస్టరు అదిచూచి ‘ప్రక్కపిల్లవాడి పలకలోచూచి తప్పు దిద్దుకో’ మని తాతయ్యకు సైగ చేశాడు. నువ్వు నేనూ ఐతే అలాంటి మాస్టరుదొరికినందుకు ఎంతసంతోషించే వాళ్ళం? కాని మనతాతయ్యకు మొదటి నించీ, అబద్ధ మాడకూడదనీ, దొంగ తనం చేయకూడదనీ ఒకపిచ్చి ఉండేది. అందుచేత పక్కవాడి పలక చూచి తప్పు దిద్దుకోలేదు. మాస్టరుకు భలే కోపం వచ్చింది. ఇన్ స్పెక్టరు పోయిన తర్వాత గాంధీతాతను పిలిచి — “నీకు బుద్ధిలేదా? నేను పక్కకుర్రవాడి పలక చూసి నిన్ను దిద్దుకోమనలా? ఎందుకు దిద్దుకోలేదు?” అని అడిగాడు.

“నేనీ బళ్లోనించి పొమ్మన్నా పోతాను గాని చచ్చినా దొంగతనం చేయను,” అన్నాడు గాంధీ తాత మాస్టరుతో. చూశారా ఇలాంటి మొద్దుపనులు చేసే ఆయన తాతయ్య అయ్యాడు. లేకపోతే మనందరికీ ఒకే తాతయ్య ఎలా దొరికే వాడు?

కందుకూరులోని గాంధీ జయంతి సందర్భంగా

వినిగయ్య:— 'ఏమోయి మిస్టర్ తిమ్మన్నా! నాక్కూడా ఒకటి పడేస్తావా? ఎక్కిరమ్మంటావా?'

ఇంకొక విచిత్రమైనకథ. గాంధీతాత 12 ఏళ్ళవాడై వుండగా ఆయన అన్నగారు ఊళ్లో 25 రూపాయలదాకా చిల్లరబాకీలు చేశారు. కాని తండ్రికి తెలియకుండా తీర్చే ఉపాయం తోచలేదు అతనికి. అన్నదమ్ములు ఇద్దరూ కూడబలుకు కొని, ఏలాగైతేనేం ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారు. అన్నగారిచేతిని బంగారం మురుగు ఉంది. దాన్ని కొంచెం నరికించి

బాకీ తీర్చుదామనుకున్నారు. గాంధీతాత ఈ పనిచేశాడేకాని గుండె దడదడా కొట్టుకుంటూనే ఉన్నది. తండ్రిగారు తన్ను కొడతారనీకాదు. కొరతను వేస్తారనీకాదు. గాంధీగారితండ్రి పిల్లలు తప్పుచేస్తే తను బాధపడేవారు; చేతులతో తల ఊరక బాదుకునేవారు. అలాంటప్పుడు ఈ తప్పు తెలిస్తే తండ్రిగారు ఎంత బాధపడతారు! తన్ను శిక్షించితే ఫర్వాలేదుకాని, తండ్రిగారు బాధపడతారుకదా. ఇక జన్మజన్మానికి మళ్ళీ దొంగతనం చేయగూడదని మన తాతయ్యచెంపలు వేసుకొన్నాడు. ఐనా ఆయనబాధ పోలేదు. చేసినపని తండ్రిగారితో చెప్పి తీరాలనుకొన్నాడు. ఎలా చెప్పటం? ఈ మాట వింటే ఆయన మనస్సు ఎంత నొచ్చుకుంటుంది? ఒక వేళ చెప్పినా దానికి తగ్గశిక్ష వేయడేమో? తాతయ్య మనస్సు వెనక్లా ముందుకూ గుంజింది. జరిగింది చెప్పివేస్తేనేకాని పాపం పోదనుకొన్నాడు తాతయ్య.

చందమామ ముద్రాపత్రము, అక్టోబరు 1954

వెంటనే తండ్రిగారికి ఇలా ఉత్తరం వ్రాశాడు :

“నాన్నగారికి, ఇంతటి బుద్ధితక్కువ పని చేసినందుకు విచారపడుతున్నాను. అన్నగారి బాకీ తీర్చటానికని మురుగుబంగారం కొంత నరికించి అమ్మివేశాను. ఇంతకన్న పెద్ద తప్పు మరేముంది? దీనికి తగ్గ శిక్ష మీరు నాకు తప్పకుండా వెయ్యాలి. ఈ ఉత్తరం చూచి తరువాత మీరు ఏమాత్రం విచార పడవద్దు.”

ఈ ఉత్తరం మన తాతయ్య తనే పట్టుకెళ్ళి తండ్రిగారికి ఇచ్చాడు. ఆయన అప్పుడు జబ్బుపడి మంచంలో ఉన్నాడు. ఉత్తరం అందుకొని ఆయన లోలోపల చదువుకో సాగాడు. వారి కళ్లనించి కన్నీటి చుక్కలు జొటజొట క్రింద పడినాయి. అది చూడగానే గాంధీతాతకు కూడ బపటపా కన్నీళ్ళు రాలాయి. కరంచంద్ గారు అమిత ఆనందంతో, పొంగివచ్చే వాత్సల్యంతో కన్నీళ్లు నించితే, మన తాతయ్య తాను ఎంత తప్పుపని చేశానన్న విచారంతో కన్నీళ్లు నించాడు. ఇందులో ఎవరి కన్నీళ్ళు

“ఏంటాబూ! నాదాలు వేయించుకుంటారా?”

“ఏమిరా? నేను గుర్రాన్ని అనుకున్నావా?”

గాప్పవో మీరు చెప్పగలరా? లేక ఆవిక్రమార్కుడే దిగివచ్చి చెప్పాలంటారా?

కరంచంద్ కుమారుని ఉత్తరం చదివి మెల్లగా చించివేశాడు. కొడుకును దీవించాడు. గాంధీ తాతయ్య మనసు కుదుటపడింది.

ఇలాంటి సత్యసంధతవల్లనే గాంధీజీ మనందరికీ తాతయ్య అయ్యాడు. ప్రపంచానికి మహాత్ముడయ్యాడు.

చందమామ

గీర్తనులు

అనగా అనగా ఒక ఊళ్లో ఒక చెమిటి వాడూ ఒక గుడ్డివాడూ ఉండేవాళ్లు. వాళ్లిద్దరికీ మాంచి సావాసం. ఇద్దరూ ఆ ఊళ్లోనే అడుక్కుతిని బతికేవాళ్లు. కాని ఒక్కఊళ్లో ఎన్నాళ్లు దొరుకు తుంది వాళ్లకు బిచ్చం? అందుకని ఆ ఊరువదిలి దూరదేశాలు పోయి బతుకు దామని ఇద్దరూ కలిసి బయలుదేరారు.

దాము." అన్నాడు.

చెమిటివాడు ఎగిరి గంతేసి 'సరే!' నన్నాడు. కొంతదూరం పోయేసరకు గుడ్డివాడికి గాడిద అరుపు విసిపించింది. "ఇదుగో, ఇక్కడ దగ్గరలో ఎక్కడో గాడిద ఉంది. దాన్ని పట్టుకు తీసు కెళ్లామా, మనకు ఏది దొరికినా దాని మీద వేసుకోవచ్చు." అన్నాడు.

దోవలో గుడ్డివాడు చెమిటివాడితో-

"ఇదుగో చెమిటి మామా! మని ద్దరంఒకమాటకు వద్దాము. నేను విన్నదెల్లా నీకు చెప్పుతాను నువ్వు చూసిందెల్లా నాకు చెప్పు. మనకు దొరికిందెల్లా చెరి సగం పంచుకుం

చెమిటివాడు గుడ్డివాడు చెప్పిన దోవనే పోయా డు. అక్కడ ఒక గుంజకు గాడిద కట్టేసి ఉంది. చెమిటి వాడు దాన్ని విప్పి తోలుకు వచ్చాడు.

ముగ్గురూ మళ్ళీ కొంచెం దూరం పోయా

ఎక్కడికి పోతాడూ? ధైర్యం తెచ్చుకుని—“దీంట్లోకే పోదాంపద గుడ్డిమామా! రాక్షసివస్తే నేను జవాబు చెప్పతాను.” అన్నాడు.

ఇద్దరూ బలమంతా ఉపయోగించి తలుపునెట్టి గాడిదను లోపలికితోలి మళ్ళీ తలుపుబిగించారు. లోపల రాక్షసి లేదు, గీక్షసి లేదు. వాళ్ళకు బాగా ఆకలి వేస్తున్నది. అన్నమూ, కూరలూ, పళ్ళా పెట్టి ఉన్నవి. గాడిదను స్తంభానికి కట్టివేసి ఇద్దరూ కూచుని ఆ అన్నమంతా మెక్కారు. కడుపు నిండేవరకు వాళ్ళకు నిద్రవచ్చింది. గురకపెట్టడం మొదలుపెట్టారు.

ఇంతలో ఎక్కడో తిరగటానికి పోయిన రాక్షసి వచ్చాడు. తలుపులు బిగించి ఉండేవరకు వాడికి కోపం వచ్చింది. “ఎవ్వడోయ్ లోపల! తలుపు తీస్తారా, మిమ్మల్ని పచ్చడి చెయ్యమంటారా?” అని కేకవేశాడు.

ఈ కేకతో గుడ్డివాడికి మెలకువ వచ్చింది. గజ గజ వణుకుతూ చెమిటి వాడిని లేపి “విన్నవా కేక! రాక్షసి వచ్చాడు!” అన్నాడు.

“నాకు వాడి కేకలంటే లెట్టలేదు. నువ్వుఊరుకో నేను జవాబుచెప్పతాను.” అని, చెమిటివాడు రాక్షసిని దబాయించాడు : “ముందు ఎవడివోయి నువ్వు హాయిగా నిద్రపోయేవాళ్ళనివచ్చి లేపుతావు!”

“నేనా? రాక్షసుణ్ణి. ఇది నా యిల్లు. తలుపు తియ్యకపోతే మీ ప్రాణాలు తీస్తాను.” అన్నాడు రాక్షసుడు.

“నువ్వు రాక్షసుడివైతే, మేము గీక్షసులం. ఏమనుకున్నావు? మేము రోజూ రాక్షసులనే తింటాము అన్నంలో.” అన్నాడు చెమిటివాడు దిగ్గిరిగా.

చందమామ చిరుగుబాటు

రాక్షసికి ఆశ్చర్యం వేసింది. “ఏమిటి! మీరు రాక్షసుల్ని తినే గీతనులా? ఏదీ పొట్టచూపించండి నేను నమ్ముతాను” అన్నాడు రాక్షసుడు.

“అయితే కిటికీదగ్గరికిరా చూపు తాను.” అన్నాడు చెమిటివాడు. రాక్షసి కిటికీదగ్గరకు వచ్చేవరకు గుడ్డివాడు చాకలిబాన తీసుకుపోయి కిటికీకి అడ్డం పెట్టాడు. రాక్షసి ఆబాన తడిచిచూసి.

“అమ్మయ్యో! ఎంతపెద్ద పొట్ట! అయితే బాబూ మీ తలకాయకూడా చూపుతారా?” అని అడిగాడు రాక్షసుడు.

గుడ్డివాడు గాడిదను లాక్కువచ్చి కిటికీముందు నిలబెట్టాడు. రాక్షసుడు గాడిదతల తడిచిచూసి ‘బాబో’ అను కున్నాడు లోపల. కాని బయటికి కనపడ నివ్వకుండా “బాబూ! మీ అరుపుకూడా కాస్తై వినిపిస్తారా?” అని అడిగాడు.

గుడ్డివాడు మూటలో ఉన్న చీమల్ని తీసి గాడిద చెవులో పోశాడు. గాడిద తల అల్లల్లాడించి బిగ్గరగా, చెవులు పగిలిపోయేటట్టు ఓండ్ర పెట్టింది.

పాపం! రాక్షసికి హతబుధుల్లే ఆ అర్ధరాత్రే అడివిలోకి పారిపోయాడు.

నా ఆత్మ కథ

చందమామ

మీకు నేను ప్రతిరాత్రి ఒకేవేళకు కనిపించను. అప్పుడప్పుడు అసలురాను. అందువల్ల నేను మంచివాడిని కానని అనుకొనేరు. తల్లితండ్రులంటే నాకు భయభక్తులున్నాయి. చదువు సంధ్య లేకుండా నేను అల్లరిచిల్లరిగా తిరగటం లేదు. నిజంగా నాకథ తెలిస్తే ఇలా ఎందుకు జరుగుతున్నదో మీకే తెలుస్తుంది. నామీద మీకు అంత అపనమ్మకం ఉండదు. నాకు ప్రతిరోజూవచ్చి మీతో ఆడుకోవాలనే ఉంది. మీకు ఎన్నో కథలు చెప్పాలనీ ఉంది. కాని ఏమిచెయ్యను?

చాల ఏళ్లకిందట, —లక్షలు, కోట్ల సంవత్సరాల క్రిందట, అప్పటికి మనిషి ఇంకా పుట్టలేదు; జంతువు పుట్టలేదు; చెట్టు పుట్టలేదు; నీళ్లకూడలేవు. అప్పుడు మా అమ్మ నన్ను కన్నది. మా అమ్మను మీ రెరగరూ? మీరుంటున్నది మా అమ్మ

ఒక్కోనేగా. భూదేవి మా అమ్మ. మా అమ్మ సూర్యునికూతురు. మా అమ్మ చిన్నప్పుడు మాతాత సూర్యుడిలాగా ఉండేదట. నేనుకూడా ఎరుగుదునుగా; నా చిన్నతనంలో మా అమ్మ ఎలా ఉండేదని! నా కళ్లకూడా సరిగా చూడ నిచ్చేవికావు. మా అమ్మ పుట్టినప్పటి నుంచి గిరగిరా గిరగిరా మా తాత చుట్టూ బొంగరాలు తిరుగుతూ ఆడు కొంటూ వుండేది. ఆనాటి ఆటలే మా అమ్మకు ఆచారమైపోయింది. ఏదన్నా మానుకుండేమోకాని మా అమ్మ ఆ అలవాటు వదిలిపెట్టదు.

ఇలాఉండగా నేను పుట్టాను. పుట్టి కాలు వచ్చింతరువాత ఒకచోట ఎలా కూచుంటాము. కాలుచేతులు ఊరుకో నిస్తాయా? నేనూ మా అమ్మకొంగు వదిలిపెట్టకుండా ఆమెచుట్టూ అల్లాబిల్లి

చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ

తిరిగేవాణ్ణి. చుక్కలు ఎంతో ప్రేమతో పిలిచేవి కాని నేను మా అమ్మను వదిలిపెట్టేవాణ్ణికాను. చుక్కమ్మలు నన్ను ఎగతాళిచేసేవి. నేను ఆడంగి వాడిననీ, అమ్మ కొంగు వదిలిపెట్టిననీ. ఆ రోజుల్లో నేను మా తాత సూర్యుడి లాగా వుండేవాణ్ణి. అందుకని అందరూ నన్ను ఎత్తి ముద్దులాడ పిలిచేవాళ్ళు. మా అమ్మకు నన్ను చూస్తే ఎంతో సంతోషం. నా ఆటపాటలకు మురిసి చక్కని అద్దం ఇచ్చింది.

మీకు అద్దం ఇస్తే ఏం చేస్తారు? ముఖం చూచుకోరూ? నేనూ ఆ పొర పాటే చేశాను. అద్దంలో చూచుకున్న కొందికి నా ముఖం నాకే ఎంతో అందంగా కనిపించసాగింది అలా చూచుకొంటూ వుంటే ఇక ప్రపంచంలో మరోటి అంద

అందరినీ అందరినీ అందరినీ అందరినీ అందరినీ

మైనది ఉన్నట్లే కనిపించేది కాదు. అందువల్ల ఎప్పుడూ అదేపనిగా నన్ను నేను అద్దంలో చూచుకొనేవాణ్ణి. మా అమ్మ చివాట్లు పెడుతూవుండేది. నేను వింటేగా? ఇలా చేయగా చేయగా కొన్నాళ్ళకు నాకాంతి అంతా పోయింది. ముఖం మాడిన అట్ల పెనంలాగా అయిపోయింది.

నాకు పుట్టెడు ఏడుపు వచ్చింది. చుట్టూ చూచాను, చుక్కలు మిలామిలా మెరుస్తున్నాయి. ఎదురుగా చూచాను

“నేనే, చుక్కమ్మ, చందమామను.
కాస్త వెలుగుపెట్టావా?” అన్నాను.

“ఘో, ఘో! ఇప్పుడు కావలసివచ్చా
నేం నేను? నల్లటి అట్ల పెనంమొహమూ
నువ్వు?” అని కసిరింది.

మీ అక్కయ్య బొమ్మ యియ్యక
కరిసితే ఎలావుంటుంది? నాపనీ అంతే
అయింది. కాళ్ళిడ్చుకొంటూ ఇంకొక
చుక్కమ్మ యింటికి వెళ్లాను.

“ఇక్కడ మాకే లేకపోతే నీ
మొహానికెక్కడ ఇవ్వమంటావు,
వెలుగు?” అని మూలిగింది ఆమె.
తతిమ్మా చుక్కమ్మలూ యిలాగే
అన్నాయి. ఇక ఏమిచేసేది? దావురు
మని ఏడ్చాను.

అప్పుడేమాతాత సూర్యుడు జ్ఞాపకం
వచ్చాడు. వెంటనే ఒక్కగంతులో మా
తాతయ్య యింటిముందు వచ్చిపడ్డాను.
కాని లోపలికివెళ్ళటం ఎట్లా? తలుపు
తీదామంటే చేతులు కాలిపోవూ?
అంతగా మాతాతయ్య యిల్లు వెలిగి

మాఅమ్మ జ్యోతిలాగా వెలిగిపోతున్నది.
మాఅమ్మకు ప్రక్కగా చూచాను. మా
తాత ఎలావున్నాడని? చూడటానికి కళ్లు
చాలకుండా ఉన్నాయి. నన్ను నేను చూచు
కొన్నాను. నాఒళ్లు నాకే కనిపించలేదు.

నాకు పట్టరాని యేడుపు వచ్చింది.
పోయినకాంతి ఎలా తిరిగి సంపాదించ
టం? ఆలోచించాను, ఏమీ పాలుపోలేదు.
దిగాలు పడి కూర్చున్నాను. అప్పుడే
ఆకాశంలో చుక్కమ్మ కిటికీ మిలమిల
లాడింది. చప్పున ఒక ఉపాయం
తోచింది. అక్కడనుంచి ఒక్క గంతులో
పోయి చుక్కమ్మ ఇంటి తలుపు తట్టాను.
ఆమె తలుపు తీయకుండానే “ఎవరది,
ఎందుకొచ్చావు” అని కిటికీలోనుంచే
గద్దించింది.

చందమామ చిరునవ్వు

పోతున్నది. నేను ఏడుస్తూ అక్కడే నుంచున్నాను. అంతలో మా తాతయ్య ఏడుగుఱ్ఱాల బండిలో వస్తూ నన్ను చూచాడు.

“నాయనా ఎందుకోయి ఏడుస్తున్నావు? నాకు చెప్పవూ? నీకేమి తక్కువ,” అన్నాడు.

“తాతయ్యా, నాలోని మంటలన్నీ ఆరిపోయాయి. వెలుతురంతా పోయింది. నాకన్నా చుక్కలే బాగున్నాయి. ఈ మాడుచెక్కముఖంతో మీఅందరిమధ్య ఎలావుండేది? తాతయ్యా, తాతయ్యా! నాకు కాస్త వెలుగివ్వవూ,” అని జాలిగా అడిగాను.

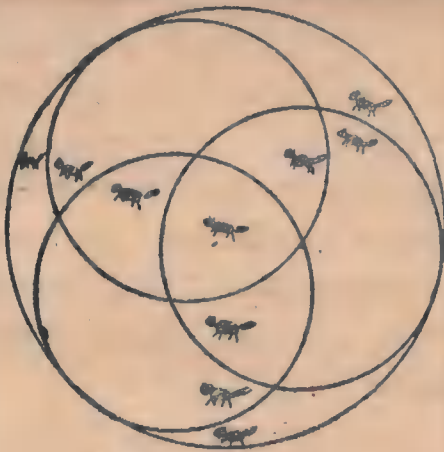
తాతయ్య ఆలోచించి ఆలోచించి చివరికి అన్నాడు: “నువ్వుచాల పెద్దపొర పాటు చేశావురా. మీ అమ్మ యిచ్చిన అద్దం సరిగా వాడుకోలేక చెడిపోయావు. ఆ అద్దంపెట్టిచూస్తే ఎన్నిరంగులు కనిపించేవి! ఎంతప్రపంచం కనిపించేది?

అప్పుడు నాకు ఎంత సంతోషం కలిగిందనుకొన్నారు. నాటినుంచి మా తాతయ్య చెప్పినట్లు చేస్తున్నాను. ఆయన వెలుగును నా అద్దంలోపట్టి నావైపుకు తిప్పుకుంటూవుంటాను. నాముఖం మళ్ళీ ప్రకాశించ మొదలుపెట్టింది. అయితే అప్పుడప్పుడు మాఅమ్మ నా అద్దానికి మా తాతయ్యకు అద్దం వస్తుంది. అందు వల్ల మీకు సరిగా వేళకు కనిపించలేక పోతున్నాను. అంతేగాని మరేమీ లేదు.

ఎన్నివిశ్రాంతి కనిపించేవి! సరే జరిగిందేదో జరిగింది. ఇకమీదనన్నా నేను చెప్పినట్లుచెయ్యి. నీ అద్దం ఉంది చూశావా? దానిమీద ఎప్పుడూ నాకాంతి పడుతూ ఉండేటట్లుగా పట్టుకో. అద్దంమీది వెలుతురు నీ ముఖానికి తిప్పుకో. అప్పుడు నీముఖం తెల్లగా ఉంటుంది.” అన్నాడు.

అప్పుడు నాకు ఎంత సంతోషం కలిగిందనుకొన్నారు. నాటినుంచి మా తాతయ్య చెప్పినట్లు చేస్తున్నాను. ఆయన వెలుగును నా అద్దంలోపట్టి నావైపుకు తిప్పుకుంటూవుంటాను. నాముఖం మళ్ళీ ప్రకాశించ మొదలుపెట్టింది. అయితే అప్పుడప్పుడు మాఅమ్మ నా అద్దానికి మా తాతయ్యకు అద్దం వస్తుంది. అందు వల్ల మీకు సరిగా వేళకు కనిపించలేక పోతున్నాను. అంతేగాని మరేమీ లేదు.

ఎలికల ఇక్కకు జవాబు

చెట్ల భాగాలకు జవాబు

1	కా	ను	2	క		గు	లా	ది
	ర		5	వి	కా	రి		ధి
7	ము	0	ని		3	భి		మే
		10	జ	ద్ర		11	న	
12	పా	ము		13	సి		క	ల
	దు		16	భూ	త	ము		గ్గు
18	క	లి	మి		19	ద్ర	న	ము

పజిలు జవాబు

చిక్కుమూట

★

సంపాదన.: చావలి రామరావు

★

అబ్బాయిలూ !

అమ్మాయిలూ !

నేను ఐదు అక్షరాల దేవుణ్ణి !

నేను 'నడక' లో ఉన్నాను కాని పరుగులో లేను.

'రంభ' లో ఉన్నాను కాని 'మేనక' లో లేను.

'సింహము' లో ఉన్నాను కాని 'పులి' లో లేను.

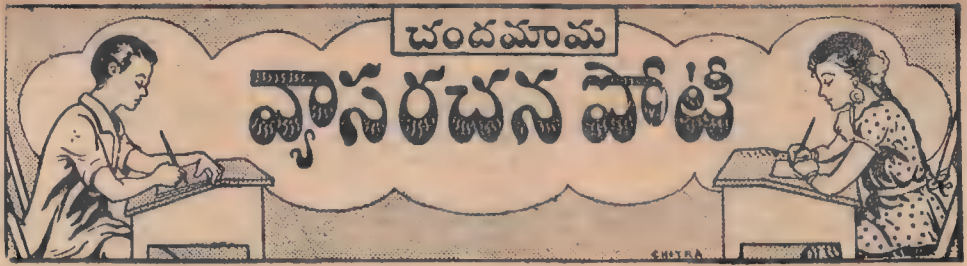
'హరి' లో ఉన్నాను కాని 'బ్రహ్మ' లో లేను.

'పాము' లో ఉన్నాను కాని 'తేలు' లో లేను.

పిల్లలూ ! నేను ఎవరు ?

జవాబు 61 పేజీలో చూడండి.

దొంగముచ్చు (పోటీవ్యాసం)

మొదటి బహుమానం రు. 10/- రెండవ బహుమానం రు. 5/-

ముద్దులకోడల్లా, అల్లుల్లా !

మీరు బిల్లో "అవు నాలుగుకాళ్ల జంతువు. దాని కొక తోకయుండును. తోకతో అది ఈగలను తోలుకొనును. అవుకు రెండు కొమ్ములుండును, కొమ్ములతో అది పొడుచును. అవు నెమరువేయు జంతువు. అది అంబా యని అఱుచును." ఇలాంటి వ్యాసాలు వ్రాసేవుంటారు. ఇంకా గుర్రముమీద, పేదాళగల కుక్క-మీదాకా వ్రాసిఉంటారు. అయితే ఇవి అన్నీ మీరు వాచకపుస్తకాల్లో చదివినవే. కాని, పుస్తకంలో చదివినవి కాకుండా మీరు కంటితో చూచినవి వ్రాయటం నేర్చుకోవాలి. అప్పుడు మీకు స్వతంత్రంగా వ్రాసేగతి వస్తుంది.

చూడండి. మీ బిల్లోగానీ, మీ ఇంటోగానీ, మీ ఇంటిపొరుగునగానీ అనేక రకాల పిల్లలు ఉంటారు. వాళ్లలో పైకి బాగా ఉంటూ ముచ్చుగా ఉండేవాళ్లా, కుళ్లుబోతులూ ఉంటారు. వీళ్లు కూచిగా ఉంటూ ఎన్నో చిలిపిపనులు చేస్తారు. ఇలాంటివాళ్లకు మనం 'దొంగముచ్చు'లని పేరుపెడదాం. ఇలాంటి ఒక దొంగ ముచ్చుచేసే పనులు అరపేజీకి తగ్గకుండా, పేజీకి మించకుండా నాకు వ్రాసి పంపండి. నేను చక్కగా బొమ్మలుగీయించి బాగా ఉన్నవి అచ్చువేస్తాను. మీరు వ్యాసంతో డబ్బు ఏమీ పంపనక్కరలేదు. అన్నిటిలోకీ బాగా ఉన్న రచనకు పదిరూపాయల విలువగల బహుమతి యిస్తాను. రెండోదానికి అయిదు రూపాయల విలువగల బహుమతి. ఇంకా బాగా ఉన్నవి ఉంటే చిన్న చిన్న బహుమతులు ఇస్తాను. మీ వ్యాసాలు ఈ చిరునామాకు పంపండి.

చందమామ వ్యాసరచన పోటీ

87, ఆచారప్పన్ వీధి, మద్రాసు.

అస్సాయిలూ, అమ్మాయిలూ :

మీరు పెద్దవాళ్ల సహాయం లేకుండా సొంతంగా ఆలోచించి ఈ పజిలు పూర్తి చేయాలి సుమా. అలా పూర్తిచేసి 58 పేజీలో ఉన్న జవాబుతో సరిమానుకోండి. ఒక్క తప్పుకూడా లేకపోతే మీకు పది మార్కులు. ఒక తప్పుంటే ఆరు మార్కులు. రెండు తప్పులుంటే నాలుగు మార్కులు. మూడు తప్పులుంటే రెండు మార్కులు. నాలుగుగాని అంతకుమించిగాని తప్పులుంటే మాత్రం బండిసున్నా వచ్చినట్లే.

పోతే, దీన్ని పూర్తిచేసేపద్ధతి మీకు తెలుసునా : 1 నెంబరు అడ్డంలో మూడు అక్షరాలు వుండాలి. ఆధారములలో "ఐహమతి" అని వుందా, దానికి మూడు అక్షరాల మాట ఏమైయ్యుండాలి అని ఆలోచించాలి. అప్పుడు "కానుక" వస్తుంది. అక్కడ 'కానుక' ఉంచండి.

అలాగే 1 నెంబరు నిలువు మూడు అక్షరాలు వుండాలి, దానిని వెతకటానికి "నాలుక మంట పుట్టించేది" ఏదా అని చూడాలి. దాని మొదటి అక్షరం "కా" - యిది ఏమబ్బా అని ఆలోచిస్తే "కారము" గుర్తుకు వస్తుంది. అట్లాగే తతిమ్మా గళ్లా పూర్తిచేసి మీ మార్కులు నాకు చెప్పండి.

1	కా	ను	క			లా	
	ర						డ్డ
7	ము			ళ్లు			
			స్త			న	
12		ము					15
							గ్గు
18		లి				త్ర	

చంద్రవేదము పేజీ

ఆ ధా ర ము లు

అ డ్డ ము :

1. బహుమతి
3. ఒక పువ్వు
5. ఒక సంవత్సరము పేరు
7. ఋషి
9. కీడుకు వ్యతిరేకము
10. పుట్టుక
11. వర్షము
12. సర్పము
14. స్వప్నము
16. దయ్యము
18. సంపద
19. నీటిలాగా ఉండునది.

ని లు వు :

1. నాలుక మంట పుట్టించేది
2. కవిత్యము చెప్పను
3. —ఇదిలేంది గోలీకి గోలీతగలదు.
4. పిల్లలు
6. మనం నడిచేది వీటితోనే
8. అబద్ధము కానిది
9. శకుంతలతల్లి
12. కాలికి తొడుగునది
13. శ్రీరాముని భార్య.
15. ముహూర్తము
16. నేల
17. నీలు వేయునది.

58 పేజీలో చిక్కుమాటకు ఇవాని

‘సరసింహము’

ఈ తొమ్మి, మా ఊర్లో ఓ మేష్టరుది. పిల్లలూ ఇతని మొహం చూశారా, ఎవరైతే సరీగా ఆన్నరుచెప్తే ఇలాగే నవ్వుతాడు. కాని సరీగా ఆన్నరు చెప్పకపోతే అతని మొహం తిరగేసి చూడండి. ఎంత కోపంగా చూస్తున్నాడో. ఇల్లాంటి మేష్టరు ఉండ కూడదు కదూ!

చొమ్మి పేసినది:

శీతావతిరావు అన్నయ్య

క రం పు రం.

గొలుసుమాట

చా లుచా లు - ఏమి చా లు;
 నెయ్యి చా లు - ఏమి నెయ్యి;
 గొల్ల నెయ్యి - ఏమి గొల్ల;
 పా ల గొల్ల - ఏమి పా లు;
 బత్తె పా లు - ఏమి బత్తె;
 పా డి బత్తె - ఏమి పా డి;
 ఇంటి పాడి - ఏమి యిల్లు;
 మామయిల్లు - ఏమి మామ;

చం ద మా మ

సంపాదన: కాశీపల్లి కంఠంకల, బందరు.

ఎ లి క ల కు ఇ ళ్లం

ఈ సున్నాలో పది ఎలికెలు ఉన్నాయి. ఈ సున్నాలో మరిమూడు చిన్ని సున్నాలు గీసి, ఒక్కొక్క ఎలికెకు ఒక్కొక్క ఇల్లు వచ్చేటట్లు చేయాలి. చేయగలరా? లేకపోతే 58 పేజీలో చూడండి. మీకు తెలిసిపోతుంది.

చెట్ల బాగాలు

ఈ చదరంలో పన్నెండు చెట్లు ఉన్నాయి. ఈ భూమిని, చెట్లనూ నలుగురు అన్నదమ్ములు సమానంగా పంచుకోవాలి. ఎవరికి ఎక్కువ తక్కువ ఉండకూడదు. భాగించటం మీకు చేతకాకపోతే 58-వ పేజీ చూడండి తెలిసిపోతుంది.

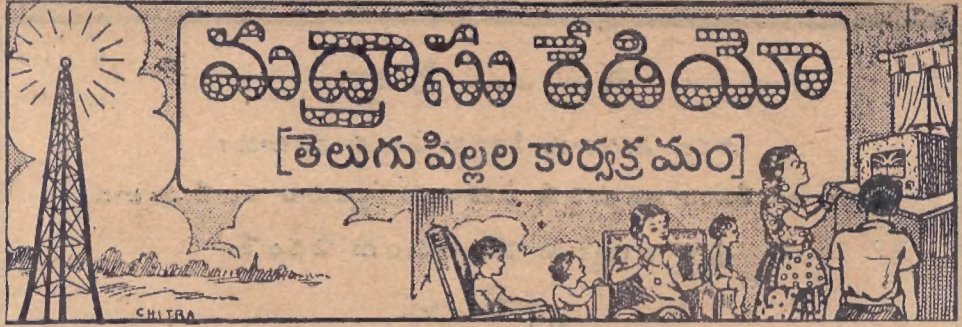
అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ !

మీరు మీ అక్కలూ, అమ్మలూ, అవ్వలూ పాడుతుంటే ఎన్నో పాటలు వినిఉంటారు. అవి కాగితంమీద రాసి పంపండి. అచ్చువేసి చిన్ని చిన్ని బహుమానాలు పంపుతాను. ఇంకా పిట్టకథలూ, అమ్మమ్మ చెప్పిన శాస్త్రాలూ అన్నీకూడా పంపండి. చక్కగా బొమ్మలతో అచ్చువేద్దాము. పంపుతారు కదూ? రచనలు ఈ క్రింది చిరునామాకు పంపండి.

సంపాదకుడు

చందమామ

87, ఆచారప్పన్ వీధి, మద్రాసు 1

[ప్రతి ఆదివారం మధ్యాహ్నం 2.15 నుంచి 3 గంటలవరకు 211, 31.3 మీటర్ల మీద విసవచ్చు]

జూలై నెల ప్రోగ్రాములు

6 వ తేదీ ఆదివారం

పిలుపు పాట
ఉత్తరాల సంచి
పడవ పిల్ల (నాటిక)
పుట్టినరోజు పండుగలు
వరదల్లో (రూపకం)
చిక్కు ప్రశ్న
మీ పాటలూ, కథలూ,
పోదామా!

13 వ తేదీ ఆదివారం

రారె చిన్న పిల్లలార
ఉత్తరాల సంచి
బంగారు బొమ్మ (నాటిక)
పుట్టినరోజు పండుగలు
పూలపల్లకి (పాతకథ)
చిక్కు ప్రశ్న
మీ పాటలూ, కథలూ,
పోదామా!

20 వ తేదీ ఆదివారం

పిలుపు పాట
ఉత్తరాల సంచి
తమాషాల గుత్తి (విన్ోదాలు)
ఇంద్ర ధనుస్సు (సంగీత నాటిక)
పుట్టినరోజు పండుగలు
తాతయ్య కథ
పోదామా!

27 వ తేదీ ఆదివారం

రారె చిన్ని పిల్లలార
ఉత్తరాల సంచి
మంచి భూతం (నాటిక)
పుట్టినరోజు పండుగలు
పొట్టి బావ కథ
పోదామా!

తల్లి — పిల్లా

పాపలు ఎందుగాను పీలగాను ఎందుకు వుంటారు ?

తల్లులు బలంలేకుండా జబ్బువారైతే వారికి పుట్టిన పిల్లలుకూడా అలాగే వుంటారు.

ప్రేమ జబ్బులకు మంచిమందు ఏదంటే

తోడ్

ఈ పేరు అందరూవిన్నదే - అయినా దీనిని గురించి మీ అమ్మతో చెప్పండి.

★

“తోడ్” కొరికే చోటు :

కేసరీకుటీరము లిమిటెడ్

రాయపేట

::

మద్రాసు 14

For Entire Satisfaction . . . .

Use Inks Manufactured by

COATES BROS & CO. LTD., LONDON

WE STOCK & SUPPLY THEM

K. ORR & CO.

PRINTERS' PROVIDERS

40, Chinnathambi St. : MADRAS-1

also

SOLE AGENTS FOR :

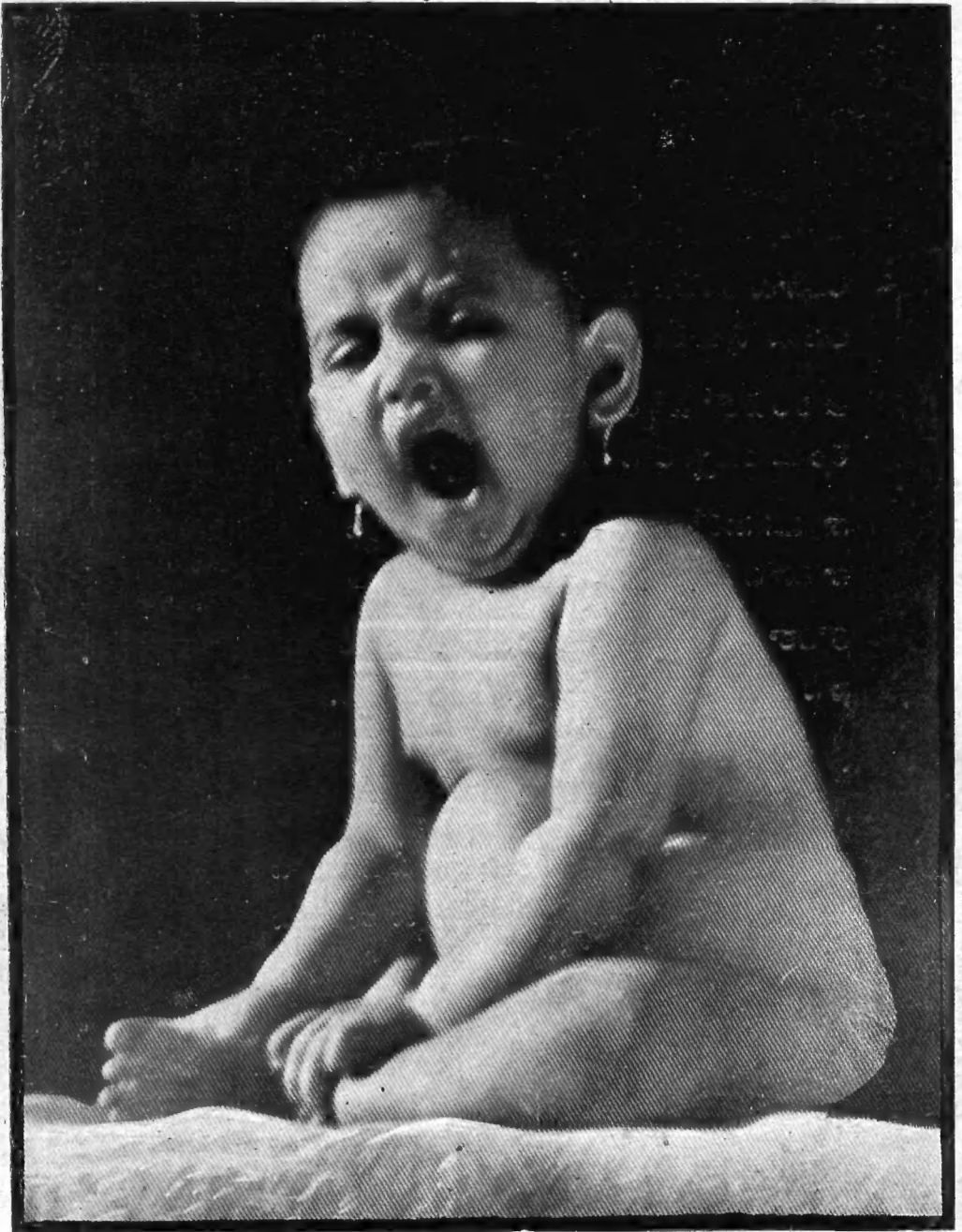
SAMUEL JONES & CO. (EXPORT) LTD., LONDON

MANUFACTURERS OF GUMMED PAPERS, TAPES, ART PAPER

AND ALSO EXPORTERS OF ALL KINDS OF PAPER

Inks used in this Journal are “COATES”

Chandamama July '47

Photo by N. Ramakrishna

కొంచెం అగండి : మీకు జవాబు చెప్పతాను !

వాహినీవాహి

యోగి

వేమన

డైరెక్టరు - కె.వి.రెడ్డి, B.Sc (Hons)

అందాలు చిందేటి నా జ్యోతి

ఆనంద మొలికేటి నా జ్యోతి

ఆ కంటిలో జ్యోతి - యీ కంటిలో జ్యోతి

రెండు కన్నులలోన - నిండియున్నది జ్యోతి

నా మనసులోనుండి - న వ్విం చు జ్యోతి

నా మాటలో నిండి - న దీపిం చు జ్యోతి

తొలికారు మబ్బులో - తొంగి చూచే జ్యోతి

పసిపాప నవ్వులో - పండి విరిసే జ్యోతి.

చిట్టిజ్యోతికి వేమన పాడిన జోలపాట

చందమామ ముద్దుకోదగ్లకు లాలిపాట

